

Nr 372.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896); given Stockholms slott den 1 november 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896).

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förrordning om ändring i uppbördsförrordningen den 31 december 1945 (nr 896).

Härigenom förordnas, att 10 §, 46 § 2 mom., 56 och 58 §§ samt rubriken till 56—59 §§ uppbördsförrordningen den 31 december 1945¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives ävensom att för tillämpning av 56 § skola gälla anvisningar av den lydelse som nedan jämväl angives.

Nuvarande lydelse:

10 §.

Preliminär A-skatt — — — kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för folkpension enligt 6 § lagen om folkpensionering, invalidunderstöd enligt förrordningen den 28 juni 1935 om invalidunderstöd, blindhetsersättning enligt förrordningen den 20 april 1934 om blindhetsersättning eller barnbidrag enligt lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag, ej heller för sådan pension eller livränta från försäkringsanstalt, som uppgår till högst 1 200 kronor för år.

Preliminär A-skatt — — — till konkursbo.

46 §.

2 mom. Har arbetstagaren — — — 7 § angives.

Har arbetstagare — — — första utbetalningstillfället.

Har lokal — — — nämnda skatt.

Föreslagen lydelse:

10 §.

Preliminär A-skatt — — — kostnadernas bestridande.

Preliminär A-skatt skall icke utgå för folkpension enligt 6 § lagen om folkpensionering, invalidunderstöd enligt förrordningen den 28 juni 1935 om invalidunderstöd, blindhetsersättning enligt förrordningen den 20 april 1934 om blindhetsersättning, barnbidrag enligt lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag eller familjebidrag enligt familjebidragförrordningen den 29 mars 1946, ej heller för sådant kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel, eller för sådan pension eller livränta från försäkringsanstalt, som uppgår till högst 1 200 kronor för år.

Preliminär A-skatt — — — till konkursbo.

46 §.

2 mom. Har arbetstagaren — — — 7 § angives.

Har arbetstagare — — — första utbetalningstillfället.

Har lokal — — — nämnda skatt.

¹ Senaste lydelse av 56 § se 1946: 472.

Nuvarande lydelse:

Har lokal skattemyndighet meddelat förordnande, som i 3 § sista stycket avses, skall löneavdrag icke verkställas å folkpension enligt 6 § lagen om folkpensionering, invalidunderstöd enligt förordningen den 28 juni 1935 om invalidunderstöd, blindhetsersättning enligt förordningen den 20 april 1934 om blindhetsersättning, barnbidrag enligt lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag, sådan pension eller livränta från försäkringsanstalt, som uppgår till högst 1 200 kronor för år, sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 46 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag, eller å lön, vilken utbetalas till person, som är i konkurs, eller till konkursbo.

Anstånd med inbetalning av kvarstående eller tillkommande skatt.

56 §.

Skattskyldig, vars — — — göras gällande.

Föreslagen lydelse:

Har lokal skattemyndighet meddelat förordnande, som i 3 § sista stycket avses, skall löneavdrag icke verkställas å folkpension enligt 6 § lagen om folkpensionering, invalidunderstöd enligt förordningen den 28 juni 1935 om invalidunderstöd, blindhetsersättning enligt förordningen den 20 april 1934 om blindhetsersättning, barnbidrag enligt lagen den 18 juni 1937 om barnbidrag, *familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946, sådant kontantunderstöd, som utgives av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel*, sådan pension eller livränta från försäkringsanstalt, som uppgår till högst 1 200 kronor för år, sådant periodiskt understöd eller sådan därmed jämförlig periodisk intäkt, varför givaren enligt 46 § kommunalskattelagen är berättigad till avdrag, eller å lön, vilken utbetalas till person, som är i konkurs, eller till konkursbo.

Anstånd med inbetalning av skatt.

56 §.

1 mom. Skattskyldig, vars — — — göras gällande.

2 mom. *Värnpliktig, som inryckt till militärtjänstgöring och vars skattebetalningsförmåga till följd härav blivit nedsatt, må beviljas anstånd med erläggande av debiterad preliminär skatt eller kvarstående eller tillkommande skatt, vilken förfaller till betalning under uppbördstermin, som helt eller delvis infaller under tiden för militärtjänstgöringen eller under tiden därefter, dock senast under tredje kalendermånaden efter den då tjänstgöringen upphör. Anståndstiden må bestämmas till längst ett år efter*

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

utgången av den månad, varunder den uppbördstermin infaller som anståndet avser, dock att anstånd därutöver må beviljas för tiden intill dess den värnpliktige efter beviljad ledighet för återgång till civil verksamhet (hempermittering) eller hemförlovning tre kalendermånader i följd varit fri från tjänstgöring. Anstånd med erläggande av fastighetsskatt jämte annuiteter, varom i 1 § sägs, må likväl icke beviljas för längre tid än i 1 mom. stadgas.

3 mom. Har, sedan anstånd beviljats, den skattskyldiges ekonomiska förhållanden undergått väsentlig förbättring, må frågan om anstånd för den skattskyldige upptagas till förnyad prövning.

(Se vidare anvisningarna.)

58 §.

Anstånd, som — — — anståndet avses.

Beslut om — — — motsvarande tillämpning.

Om anståndet — — — om anståndet.

58 §.

Anstånd, som — — — anståndet avses.

Ansökan om anstånd enligt 56 § 2 mom. skall ställas till den lokala skattemyndighet, varom i första stycket förmäles, samt ingivas eller insändas till familjebidragsnämnden i den kommun, som har att utgiva familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946. Sådan ansökan bör av den värnpliktige göras så snart ske kan och senast inom en månad efter utgången av först infallande uppbördstermin som anståndet skall avse. Har ansökan icke inkommit till familjebidragsnämnden inom tre månader efter militärtjänstgöringens slut, må ansökningen icke upptagas till prövning.

Beslut om — — — motsvarande tillämpning.

Om anståndet — — — om anståndet.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

Anvisningar

till 56 §.

Med värnpliktig avses i 56 § 2 mom. värnpliktig, som icke är fast anställd vid krigsmakten, dock att bestämmelserna i nämnda moment icke äga tillämpning å värnpliktig, som är elev vid krigsskolan eller undergår utbildning för vinnande av fast anställning på aktiv stat vid marinen eller flygvapnet, ej heller å värnpliktig, som jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen fullgör tjänstgöring med en varaktighet av högst sextio dagar.

Vad om värnpliktig i 56 § 2 mom. stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om

1:o) civilmilitär personal på aktiv stat eller över stat, vars tjänstgöringskyldighet i fredstid är begränsad till viss del av året;

2:o) personal, som lönlös kvarstår i regemente (kår), i flottan, i kustartilleriet eller i flygvapnet;

3:o) personal, som frivilligt överförts till övergångsstat, så ock personal på reservstat eller i reserven med undantag av reserven tillhörande, från aktiv stat pensionsavgången personal;

4:o) väg- och vattenbyggnadskårens personal;

5:o) icke värnpliktig personal vid sjövärnsskåren.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1947.

Genom denna förordning upphävas förordningen den 9 juni 1944 (nr 283) angående indrivning av utskylder hos värnpliktiga m. fl. och kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 467) angående ersättning för indrivning av utskylder i vissa fall, då indrivningsavgift ej skall utgå; dock att i fråga om utskylder, som förfallit till betalning före den 1 januari 1947, äldre bestämmelser fortfarande skola äga tillämpning.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 novem-
ber 1946.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *särskilda bestämmelser angående anstånd med inbetalning av värnpliktiga påförda utskylder, m. m.* samt anför därvid.

Inledning.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 7 juni 1946 tillkallade jag den 17 i samma månad avdelningschefen i statens arbetsmarknadskommision C. W. Curtman, länsassessorn K. S. Edström och ledamoten av riksdagens första kammare, lektorn H. L. E. Sjödahl, den sistnämnde ordförande, att såsom sakkunniga inom finansdepartementet verkställa utredning av frågan om särskilda bestämmelser angående anstånd med inbetalning av värnpliktiga påförda utskylder. I direktiven för de sakkunniga framhöll jag bl. a., att frågan om särskilda regler angående anstånd med utskyldsbetalning för värnpliktiga — vilken fråga vore reglerad genom förordningen den 9 juni 1944 (nr 283) angående indrivning av utskylder hos värnpliktiga m. fl. — komme i ett nytt läge, då det nya uppbördssystemet började tillämpas den 1 januari 1947. I anledning därav borde undersökas, huruvida tillräcklig anledning överhuvud taget kunde anses föreligga att bibehålla särskilda anståndsregler för värnpliktiga och om så befunnes vara fallet vad dessa regler skulle innehålla och i vilken form de borde meddelas.

De sakkunniga, som antagit namnet militära skatteanståndskommittén, ha den 25 september 1946 avgivit betänkande med förslag till bestämmelser angående anstånd med inbetalning av värnpliktiga påförda utskylder. Vid betänkandet fanns fogat förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896), vilket förslag torde få som *bihang* fogas vid detta protokoll.

I betänkandet har kommittén — utöver frågan om skatteanstånd för värnpliktiga — även berört vissa spörsmål i samband med frågan om löneavdrag

enligt den nya uppbördsförordningen å familjebidrag till värnpliktiga. Kommittén har dock icke framlagt något förslag i ämnet, som kommittén ansett ligga utanför sitt uppdrag. Vad angående detta spörsmål anförts av kommittén och i de över dess betänkande avgivna yttranden har emellertid föranlett mig att nu upptaga jämväl denna fråga till behandling. I samband därmed kommer jag även att beröra frågan om löneavdrag å kontanta understöd, som utgivas av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel.

Över kommitténs betänkande och förslag ha efter remiss *yttranden* avgivits av chefen för försvarsstaben, försvarets socialbyrå, försvarsväsendets personalvårdsnämnd, socialstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, centrala uppbördsnämnden, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Gotlands, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Örebro, Väster-norrlands och Norrbottens län, centralstyrelsen för de svenska reservofficersförbunden, svenska reservunderofficersförbundet, föreningen Sveriges stadsfogdar, föreningen Sveriges landsfiskaler, Sveriges häradsskrivarförening, föreningen Sveriges kronokamrerare samt svenska exekutionsmännens riksförbund. Överståthållarämbetet och länsstyrelserna hava överlämnat yttranden från åtskilliga familjebidragsnämnder, varjämte länsstyrelsen i Örebro län inkommit med yttranden från stadsfogden och kronokamreraren i Örebro samt landsfiskalen i Karlskoga distrikt.

Gällande bestämmelser om indrivning av utskylder hos värnpliktiga.

Förordningen den 9 juni 1944 (nr 283) angående indrivning av utskylder hos värnpliktiga m. fl. (i det följande kallad skatteanståndsförordningen) trädde i kraft den 1 juli 1944. Denna förordning ersatte förordningen den 17 november 1939 (nr 810; ändrad 1941:988) med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga ävensom lagen den 30 december 1941 (nr 989) angående undantag i vissa fall från stadgandet om uttagande av avgift vid indrivning av kommunalutskylder.

Enligt 1 § skatteanståndsförordningen må värnpliktig, som inryckt till militärtjänstgöring, i den omfattning och under de villkor, som i förordningen sägs, beviljas anstånd med indrivning av honom påförda utskylder. I motsats till de äldre bestämmelserna, vilka för sin tillämplighet förutsatte, att den skattskyldige var inkallad till krigstjänstgöring enligt 28 § värnpliktslagen, gäller skatteanståndsförordningen således oberoende av hurvida tjänstgöringen fullgöres enligt 28 § eller avser vanlig fredstjänstgöring enligt 27 §. De synpunkter, som föranledde att skatteanståndsförordningen gjordes tillämplig jämväl under fredstid, voro enligt vad som framgår av förarbetena i huvudsak följande. Militärtjänstgöringen under fredstid innebär regelmässigt, att den värnpliktige — i motsats till den som frikallats från fullgörande av sådan tjänstgöring — måste underkasta sig vissa ekonomiska upp-

offringar. Såväl rättvisesynpunkter som försvarets intressen tala för att dessa uppoffringar i erforderlig utsträckning kompenseras. Den värnpliktiges ekonomiska ställning under militärtjänstgöringen är mestadels också sådan, att han i realiteten icke är i stånd att betala vare sig äldre, restförda utskylder eller sådana utskylder, som förfalla till betalning under militärtjänstgöringen. I samband med att bestämmelserna utsträckts att gälla jämväl under fredstid har anståndet å andra sidan förbundits med en prövning i fråga om behovet av anstånd.

Bestämmelser rörande de personalgrupper, som kunna erhålla anstånd, äro meddelade i 2 § skatteanståndsförordningen. Det bör framhållas, att även om förordningen i första hand gäller värnpliktiga, den dock är tillämplig jämväl å vissa andra personalgrupper. Gränsdragningen mellan personalgrupper, som kunna erhålla i förordningen avsett anstånd med indrivning, och övriga personalgrupper har skett med utgångspunkt från huruvida den personal, varom fråga är, kan anses som heltidsanställd vid krigsmakten eller har sin huvudsakliga bärgning av civilt yrke. För personal av sistnämnda slag kan militärtjänstgöringen tänkas medföra ekonomiska svårigheter av enahanda art som för värnpliktiga.

Med värnpliktig avses i skatteanståndsförordningen värnpliktig, som icke är fast anställd vid krigsmakten. Undantagna från förordningens tillämplighet äro dock följande tre grupper av värnpliktiga

- a) värnpliktig, som är elev vid krigsskolan,
- b) värnpliktig, som undergår utbildning för vinnande av fast anställning på aktiv stat vid marinen eller flygvapnet,
- c) värnpliktig, som jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen fullgör tjänstgöring med en varaktighet av högst 60 dagar.

Av de under a) och b) omförmälda värnpliktiga ha endast de, vilka undergå utbildning för vinnande av fast anställning vid krigsmakten, i princip ansetts böra undantagas från bestämmelsernas tillämplighet. Emellertid har det icke befunnits lämpligt att skilja mellan reservofficersaspiranter och värnpliktiga, som tvångsvis uttagits för utbildning till officerare. I fråga om armén möta också svårigheter att draga en gräns mellan reservofficersaspiranter och övriga officersaspiranter förrän de senare blivit elever vid krigsskolan.

Anledningen till att anstånd med indrivning icke ansetts böra ifrågakomma för värnpliktig, som fullgör under c) avsedd tjänstgöring, är att en tjänstgöring av högst 60 dagars varaktighet icke torde medföra behov av anstånd, allra helst som tidpunkten för tjänstgöringen kan i förväg beräknas.

Skatteanståndsförordningen är, såsom i det föregående sagts, tillämplig även på vissa andra personalgrupper. Dessa äro

1:o) civilmilitär personal på aktiv stat eller över stat, vars tjänstgörings-skyldighet i fredstid är begränsad till viss del av året;

2:o) personal, som lönlös kvarstår i regemente (kår), i flottan, i kustartilleriet eller i flygvapnet;

3:o) personal, som frivilligt överförts till övergångsstat, så ock personal på reservstat eller i reserven med undantag av reserven tillhörande, från aktiv stat pensionsavgången personal;

4:o) väg- och vattenbyggnadskårens personal;

5:o) icke värnpliktig personal vid sjövärnsskåren.

I 3 § meddelas bestämmelser rörande arten av de utskylder, för vilka anstånd kan ifrågakomma. Dessa bestämmelser innebära, att anstånd kan beviljas för samtliga poster, som förekomma å krono- eller kommunaldebetsedel, med undantag av å kronodebetsedel upptagna avgifter till brand-, hagskade- eller kreatursförsäkringsanstalter.

Enligt 4 § prövas och avgöres fråga om anstånd av den utmätningsman, som har att verkställa indrivning av utskylderna.

Enligt 5 § må anstånd beviljas i fråga om utskylder, vilka förfalla till betalning vid uppborädsstämma, som till någon del infaller under tiden för militärtjänstgöringen eller inom tre månader efter tjänstgöringens slut. Häftar värnpliktig, som inryckt till militärtjänstgöring, för oguldna utskylder, vilka förfallit till betalning vid uppborädsstämma som till någon del infallit inom tre månader före tjänstgöringens början, må anstånd även beviljas med avseende å dessa utskylder. Vad i skatteanståndsförordningen stadgas om uppborädsstämma skall äga motsvarande tillämpning beträffande uppboräds-termin.

Beträffande skälen för stadgandet om anstånd för utskylder, vilka förfallit till betalning inom viss tid före tjänstgöringens början, må här erinras om vad jag anförde vid anmälan av propositionen angående skatteanståndsförordningen (nr 244/1944). Jag gjorde då följande uttalande:

Därest värnpliktig, som inrycker till militärtjänstgöring, redan vid inryckningen häftar för oguldna skatter, har han i allmänhet små möjligheter att betala dessa under tjänstgöringen eller under den närmaste tiden därefter. Visserligen kan det sägas, att, därest anstånd skulle medgivas jämväl för dylika utskylder, underlåtenheten att i rätt tid betala utskylderna så att säga legaliserades. En dylik invändning kan icke fränkännas visst fog. Å andra sidan lär man icke kunna bortse från att i verkligheten en stor del av skattebetalarna erlægga sina utskylder först efter restföring. Om man med moratoriebestämmelserna vill uppnå de åsyftade verkningarna, torde man följaktligen icke kunna undgå att taga hänsyn även till restförda utskylder.

Anstånd gäller enligt 6 § intill dess den värnpliktige tre månader i följd varit fri från tjänstgöring, dock att anståndet städse skall omfatta minst tre månader räknat från den dag, då utskylderna senast skolat erläggas. Anstånd med utskylder för fast egendom må dock icke äventyra för dylika utskylder gällande förmånsrätt.

Enligt 7 § är anståndets beviljande beroende av behovsprövning. Anstånd må icke beviljas, där det med hänsyn till den värnpliktiges inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt samt utskyldernas storlek kan antagas, att den värnpliktige icke är i behov av anstånd. Det förutsattes sålunda att behov föreligger och anstånd skall re-

gelmässigt beviljas, där det ej med hänsyn till nämnda omständigheter kan antagas, att den värnpliktige icke är i behov av anstånd.

Anstånd förutsätter enligt 9 §, att skriftlig ansökan därom göres av den skattskyldige eller av erkänd skatteförmedlingskassa eller av statens intressekontor för skattskyldig, som är ansluten till kassan eller intressekontoret. Ansökan ställes till den utmättningsman, som har att verkställa indrivningen av utskylderna, samt ingives eller insändes till familjebidragsnämnden i den kommun, som har att pröva fråga om familjebidrag till den skattskyldige.

Föreskrifter om den tid, inom vilken ansökan bör göras, meddelas i 10 §, vilken vidare stadgar, att ansökan, som icke inkommit till familjebidragsnämnden inom tre månader efter militärtjänstgöringens slut, icke må upptagas till prövning.

Då ansökan inkommit till familjebidragsnämnden, har denna enligt 11 § att med eget yttrande överlämna ansökningen till vederbörande utmättningsman. Yttrandet skall bl. a. innehålla uppgift om dagen för militärtjänstgöringens början och dennas art, upplysningar om den skattskyldiges försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden samt utmytna i en till- eller avstyrkan.

Utmättningsman skall enligt 12 § utan dröjsmål meddela beslut över ansökan. Lämnas ansökan utan bifall, skall utmättningsmannen ofördröjligen lämna sökanden underrättelse härom tillika med besvärshänvisning.

Beslut om anstånd medför enligt 13 §, att vidare åtgärder för indrivning av utskylder, som omfattas av anståndet, icke må vidtagas. Har utmätning redan ägt rum, skall utmätningen gå åter, såvida ej försäljning av egendomen skett. Beslut om införsel till gäldande av utskylderna, som meddelats innan anståndet beviljats, skall icke vidare gälla.

Enligt 14 § åtnjutes vid indrivning av utskylder, beträffande vilka anstånd beviljats, befrielse från indrivningsavgift i den mån utskylderna betalas, innan den värnpliktige ett år i följd varit fri från militärtjänstgöring.

Enligt 15 § äger utmättningsmannen, därest den värnpliktiges ekonomiska förhållanden undergått väsentlig förbättring sedan anståndet beviljats, upptaga frågan om anstånd till förnyad prövning.

Enligt 18 § må ändring i utmättningsmannens beslut sökas hos vederbörande länsstyrelse, vars beslut icke må överklagas.

De värnpliktigas tjänstgöringsskyldighet, löneförmåner m. m.

Jämlikt 27 § 1 mom. A värnpliktslagen den 30 december 1941 (nr 967 med ändringar 1943: 158 och 1945: 129) är värnpliktig skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under sammanlagt 450 dagar. För armén och kustartilleriet tilldelade värnpliktiga skall utbildningstiden uppdelas på en första tjänstgöring om 360 dagar samt två repetitionsövningar och en efterutbild-

ningsövning, envar om 30 dagar. Värnpliktiga tilldelade flottan skola tjänstgöra antingen i en följd (sjömanshusinskrivna) eller ock med en första tjänstgöring om 420 dagar och en efterutbildningsövning om 30 dagar (icke sjömanshusinskrivna). Vid flygvapnet skola de värnpliktiga fullgöra en första tjänstgöring om 360 dagar, en repetitionsövning om 60 dagar eller två sådana övningar om vardera 30 dagar samt en efterutbildningsövning om 30 dagar. Repetitionsövningarna skola fullgöras vid armén och kustartilleriet före utgången av tredje resp. åttonde året efter inskrivningsåret och vid flygvapnet före utgången av åttonde året efter inskrivningsåret. Efterutbildningsövningen skall fullgöras före utgången av adertonde året efter inskrivningsåret. Beträffande värnpliktiga avsedda för handräckningstjänst äger Kungl. Maj:t föreskriva, att tjänstgöringen om 450 dagar skall fullgöras i annan ordning än nu sagts.

Vissa värnpliktiga åläggas jämlikt bestämmelserna i 27 § 1 mom. B—D värnpliktslagen en längre utbildningstid än den för huvuddelen föreskrivna. Sålunda är värnpliktig, som uttagits för utbildning till officer eller underofficer vid armén eller kustartilleriet eller till underofficer vid flygvapnet, skyldig att, utöver tjänstgöringstiden om 450 dagar, efter första tjänstgöringens slut fullgöra fortsatt tjänstgöring, för utbildning till officer under högst 360 dagar och för utbildning till underofficer under högst 180 dagar.

Vidare få marinen tilldelade värnpliktiga, vilka vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller övermaskinistexamen eller maskinistexamen av andra klass, sin tjänstgöringstid förlängd med 120 dagar, vilka uttagas i form av två repetitionsövningar om vardera 60 dagar, att fullgöras senast under adertonde året efter inskrivningsåret.

Slutligen kan värnpliktiga läkare, tandläkare, apotekare, veterinärer, ingenjörer m. fl. åläggas fortsatt tjänstgöring om högst 180 dagar, fördelad i omgångar på hela värnpliktstiden. I förut angivna tjänstgöring om 450 dagar skall för dessa värnpliktiga avbrott ske för studierna.

För vissa värnpliktiga vid flygvapnet kan värnpliktstjänstgöringen på grund av frivillig anmälan till särskild utbildning väsentligen förlängas. Sålunda få värnpliktiga, vilka uttagas till utbildning såsom flygförare eller bombfällare och navigatörer, fullgöra fortsatt värnpliktstjänstgöring under högst 360 dagar samt värnpliktiga, som uttagas till utbildning såsom flygskyttar, fortsatt sådan tjänstgöring under högst 180 dagar.

Enligt 27 § 2 mom. värnpliktslagen må, därest Kungl. Maj:t med hänsyn till krigsberedskapen så prövar nödigt, annan värnpliktig än sådan, som uttagits för specialtjänst — läkare, tandläkare etc. — åläggas att, utöver i 1 mom. samma paragraf avsedd tjänstgöring, fullgöra en eller flera beredskapsövningar om sammanlagt högst 180 dagar. Skyldigheten att fullgöra beredskapsövning upphör dock, sedan ett och ett halvt år förflutit efter avslutandet av första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd) eller i förekommande fall fortsatt tjänstgöring för utbildning till officer eller underofficer.

I 28 § 1 mom. värnpliktslagen stadgas att, då rikets försvar eller dess

säkerhet det eljest kräver, Kungl. Maj:t må efter statsrådets hörande till tjänstgöring inkalla samtliga värnpliktiga eller värnpliktiga till det större eller mindre antal som finnes behöfligt.

Vad förut sagts om tjänstgöringstid avser värnpliktiga i allmänhet. Beträffande vapenfria värnpliktiga gälla särskilda bestämmelser (Sv. förf.-saml. 1943: 121 med ändring 1944: 543). Dessa innebära, bland annat, att vapenfria värnpliktiga äro skyldiga att för sin utbildning tjänstgöra ett antal dagar, som med en tredjedel överstiger det, som angives i 27 § 1 mom. A värnpliktslagen.

Bestämmelser om avlöningsförmåner åt värnpliktiga finnas meddelade i kungörelsen om värnpliktsavlöning den 21 december 1945 (nr 881). Denna kungörelse trädde i kraft den 1 januari 1946 och äger tillämpning i fredstid, däri inbegripen tid, varunder värnpliktiga — utan att krigsavlöningsreglementet tillämpas — äro inkallade enligt 28 § värnpliktslagen.

Enligt kungörelsen utgår till värnpliktig — förutom underhåll in natura enligt i kungörelsen angivna bestämmelser — under tiden för anbefalld tjänstgöring särskilt penningbidrag. Detta utgår med följande belopp för dag.

Menig, som icke fullgjort värnpliktstjänstgöring under sammanlagt 390 dagar	kronor 1; —
Menig, som fullgjort värnpliktstjänstgöring under sammanlagt minst 390 dagar, vice korpral, 2. klass sjöman	» 1: 50
Korpral	» 2: —
Furir	» 2: 50
Överfurir, högbåtsman	» 2: 75
Sergeant, underofficer av 2. graden, flaggkorpral, flaggkadett ..	» 3: —
Fänrik, fanjunkare, flaggunderofficer	» 4: —
Löjtnant, förvaltare	» 5: —
Kapten och högre	» 6: —

Vidare finnas bestämmelser om att sådana värnpliktiga, vilka uttagits till utbildning såsom officer eller underofficer och till följd därav ålagts förlängd tjänstgöring, kunna komma i åtnjutande av vissa premier. Till den som med godkännande vitsord genomgått underofficersutbildning utgår sålunda en premie å 500 kronor och till den som med godkännande vitsord genomgått såväl underofficersutbildning som kadettskola en premie å 1 500 kronor.

Avlöningsförmånerna för fast anställd personal under fred regleras genom bestämmelser i vederbörliga avlöningsreglementen.

Krigsavlöningsreglementet den 7 december 1945 (nr 833), som skall tillämpas under krigstjänstgöring, d. v. s. då värnpliktiga äro inkallade enligt 28 § värnpliktslagen, träder i kraft vid tidpunkt, som av Kungl. Maj:t bestämmes. Avlöningsförmåner enligt reglementet äro krigslön, förplägnad, inkvartering m. m. Krigslönen utgöres för värnpliktiga av terminslön, dock att vissa värnpliktiga kunna erhålla månadslön i form av flygtillägg m. m. Krigs-

frivilliga avlönas såsom värnpliktiga, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar.

Terminslönen utgår enligt två olika tariffer, en högre och en lägre samt är beräknad för lönetermener om tio dagar. Terminslönen till fast anställd personal utgår enligt den lägre och till värnpliktiga enligt den högre tariffen, därvid dock vissa undantag gälla beträffande terminslön vid sjötjänstgöring. Terminslönens storlek framgår av följande tabell.

Krigslöne- klass	Terminslön för lönetermin		Krigslöne- klass	Terminslön för lönetermin	
	Högre tariff kronor	Lägre tariff kronor		Högre tariff kronor	Lägre tariff kronor
1	10	10	9	50	25
2	15	10	10	60	30
3	18	11	11	70	35
4	20	12	12	80	40
5	25	13	13	90	45
6	28	14	14	100	50
7	30	15	15	110	55
8	40	20	16	120	60

Som exempel på vilka krigslöneklasser militär personal tillhör kan nämnas, att till 1. krigslöneklassen hänföras meniga värnpliktiga, födda år 1920 eller senare, som icke fullgjort värnpliktstjänstgöring under sammanlagt 390 dagar, ävensom menig fast anställd personal, till 2. krigslöneklassen meniga värnpliktiga, födda år 1920 eller senare, som fullgjort tjänstgöring under 390 dagar, samt meniga värnpliktiga, födda före 1920, till 5. furir, till 7. sergeant, till 8. fänrik, till 9. löjtnant och till 10. kapten.

Kortfattad redogörelse för den nya uppbördsförordningen.

Det nya uppbördssystemet innebär, att under det år då inkomst åtnjutes eller förmögenhet äges (inkomståret) en preliminär skatt skall erläggas, omfattande i princip nuvarande skatter till stat och kommun för inkomst och förmögenhet (utom fastighetsskatt) ävensom pensionsavgifter. Preliminärskatten är emellertid icke någon definitiv skatt utan året efter inkomståret verkställs i vanlig ordning taxering av inkomst och förmögenhet samt debitering av de skatter, som skola påföras på grund av nämnda taxering. Dessa skatter sammanfattas under benämningen slutlig skatt. Från denna slutliga skatt avräknas under inkomståret erlagd (i vissa fall debiterad) preliminärskatt. Framkommer härvid, att den preliminära skatten icke täcker den slutliga skatten, uttages underskottet i form av kvarstående skatt, dock ej om underskottet icke uppgår till 5 kronor. Överstiger preliminärskatten den slutliga skatten återbetalas överskottet, om detsamma uppgår till minst 5 kronor, till den skattskyldige.

Preliminär skatt skall utgöras i form av preliminär A-skatt, preliminär B-skatt eller preliminär C-skatt.

Preliminär *A-skatt* uträknas med ledning av skattetabell, som finnes vidfogad för den skattskyldige utfärdad debetsedel, eller i vissa fall efter viss i förordningen angiven procentsats och innehålles vid löneutbetalningarna av arbetsgivaren (*löneavdrag*). Härigenom komma vid växlande inkomster skatteuttagen att anpassas efter den vid varje avlöningstillfälle uppburna inkomsten. *A-skatt* skall utgöras för sådan inkomst av tjänst, som helt eller delvis utgår i penningar och som hänför sig till den skattskyldiges huvudsakliga arbetsanställning eller eljest utgör hans huvudsakliga inkomst av tjänst. Med tjänst likställes rätt till pension, livränta och undantagsförmåner samt vissa periodiska understöd.

A-skatt uttages av det övervägande antalet löntagare, för vilka därigenom en verklig »källskatt» kommer till stånd.

Preliminär *B-skatt* och preliminär *C-skatt* skola debiteras av den lokala skattemyndigheten, d. v. s. i magistratsstad med egen uppbördsförvaltning kronokamreraren samt på landet och i övriga städer häradskrivaren. Det debiterade skattebeloppet anges å den skattskyldiges debetsedel.

B-skatt skall avse den skattskyldiges samtliga inkomster och förmögenhet och erläggas av samtliga skattskyldiga, vilka uppbära inkomst av fastighet, rörelse eller kapital. Hit höra sålunda rörelseidkare — inklusive aktiebolag och ekonomiska föreningar — och jordbrukare. Vidare må vissa löntagare, beträffande vilka *A-skatt* icke lämpligen bör ifrågakomma, efter lokal skattemyndighets medgivande erlægga preliminär *B-skatt* i stället för *A-skatt*. *B-skatten* skall beräknas så att den så nära som möjligt motsvarar beloppet av de utskylder, vilka kunna antagas bliva påförda den skattskyldige efter i vanlig ordning verkställd taxering.

B-skatt, som påförts löntagare, kan antingen uttagas av vederbörande arbetsgivare genom löneavdrag, eller, om den lokala skattemyndigheten efter särskild ansökan beviljat befrielse härifrån, erläggas av den skattskyldige själv; övriga skattskyldiga, som skola utgöra *B-skatt*, hava alltid att själva inbetala den.

C-skatt, som mera sällan torde komma att utgå, avser att i vissa fall komplettera *A-skatten* för sådan löntagare, som vid sidan av sin inkomst av tjänst åtnjuter inkomst av kapital, rörelse eller fastighet. Denna skatt debiteras endast under förutsättning av att inkomsten av sistnämnda förvärvskällor utgör minst $\frac{1}{5}$ av den skattskyldiges sammanlagda uppskattade inkomst, dock minst 600 kronor. Beträffande debitering av *C-skatt* gälla i huvudsak samma föreskrifter som i fråga om *B-skatt*.

Preliminär skatt förfaller till betalning under särskilda uppbördsterminer. Dessa äro under ett »uppbördsår» sex till antalet och infalla under tiden från och med den 6 till och med den 13 i månaderna mars, maj, juli, september, november och januari. Under dessa uppbördsterminer skola alltså erläggas *dels* debiterad preliminär *B-* och *C-skatt* med de belopp, som finnas angivna å debetsedeln för respektive uppbördsterminer, *dels* ock den preliminära *A-skatt*, som arbetsgivaren innehållit i form av löneavdrag under de två månader, som närmast föregått envar uppbördstermin.

Det ankommer på den lokala skattemyndigheten att debitera och utfärda debetsedel å *slutlig* och *kvarstående skatt*. Uppbörd av kvarstående skatt förrättas under uppbördsterminerna i mars och maj året efter taxeringsåret.

Fastighetsskatt jämte, i förekommande fall, annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor debiteras för sig och särskild debetsedel utfärdas härå. Uppbörd förrättas under uppbördsterminerna i september, november och januari månader.

I vissa fall, då taxering höjts, uttages *tillkommande skatt*. Därmed förstås fastighetsskatt, som debiteras på grund av beslut, vilket fattats av prövningsnämnd eller av kammarrätten eller Kungl. Maj:t, samt annan skatt än fastighetsskatt, som debiteras på grund av beslut, vilket fattats av prövningsnämnd senare än den 10 oktober under taxeringsåret eller av kammarrätten eller Kungl. Maj:t. Tillkommande skatt debiteras för sig och särskild debetsedel härå utfärdas. Sådan skatt förfaller till betalning under en eller flera, högst sex, på varandra följande uppbördsterminer. Den lokala skattemyndigheten bestämmer under vilka uppbördsterminer skatten skall förfalla till betalning.

Löneavdrag skall, därest icke i särskilda fall befrielse därifrån medgivits av den lokala skattemyndigheten, av arbetsgivaren verkställas för gäldande av dels preliminär skatt och dels kvarstående skatt. Preliminär A-skatt kan endast uttagas genom löneavdrag. Enligt 46 § uppbördsförordningen skall vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (*arbetstagaren*) utgör inkomst av hans huvudsakliga arbetsanställning eller eljest hans huvudsakliga inkomst av tjänst (*lön*), den som utbetalar beloppet (*arbetsgivaren*) verkställa löneavdrag för gäldande av arbetstagaren påförd skatt. Avdragskyldighet föreligger dock icke, därest anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka.

Arbetstagare, vilken har att erlægga preliminär A-skatt, skall tillställas debetsedel jämte en därvid fogad skattetabell. Denna debetsedel jämte tillhörande tabell överlämnas omedelbart efter mottagandet av arbetstagaren till arbetsgivaren. Om arbetstagaren tillträder ny anställning, skall debetsedeln jämte tabellen överlämnas till den nye arbetsgivaren ofördröjligen efter det anställningen tillträts.

Då debetsedel med tillhörande skattetabell för uttagande av A-skatt icke överlämnats till arbetsgivaren trots att avdragskyldighet enligt vad ovan sagts föreligger, skall arbetsgivaren, såvida det icke är uppenbart, att anställningen hos honom är att anse som bisyssla, alltid innehålla 25 (för sjömän 15) procent av det vid varje avlöningstillfälle utbetalda beloppet.

Överlämnas icke debetsedel å preliminär B-skatt till arbetsgivaren i fall, då löneavdrag skall verkställas, skall — liksom vid löneavdrag för preliminär A-skatt — löneavdrag ske med 25 procent (för sjömän 15 procent).

Befrielse från löneavdrag för preliminär B-skatt och för kvarstående skatt kan medgivas i vissa fall. Därest på grund av skattskyldigs anställnings- eller inkomstförhållanden särskilda svårigheter att verkställa löneavdrag föreligga, må nämligen lokal skattemyndighet föreskriva, att dylikt avdrag

icke skall verkställas för gäldande av den skattskyldige påförda skatter. Framställning om befrielse från löneavdrag kan göras både av arbetstagare och arbetsgivare.

Utom i de fall, som ovan sagts, äger lokal skattemyndighet efter ansökan av den skattskyldige förordna, att löneavdrag icke skall verkställas eller ske i begränsad omfattning, därest det belopp, som skulle återstå sedan löneavdrag gjorts, understiger vad den skattskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, som icke av honom åtnjuta underhållsbidrag. Har den skattskyldige även annan inkomst, skall vid prövning av frågan om löneavdragets storlek hänsyn tagas jämväl till denna inkomst. Dylik nedsättning eller befrielse kan ifrågakomma beträffande såväl preliminär A-skatt och preliminär B-skatt som kvarstående skatt.

De ifrågavarande föreskrifterna hava sin motsvarighet i införsellagens bestämmelser angående storleken av den del av lönen som skall förbehållas gäldenären.

Jämkning av preliminär skatt skall av den lokala skattemyndigheten verkställas under inkomståret bland annat därest skattskyldig eller, om han avlidit, hans dödsbo gör sannolikt eller det eljest för myndigheten framstår såsom troligt, att den preliminära skatten — till följd av ändring i inkomsten eller rätt att vid taxering åtnjuta andra avdrag än sådana som vid beräkning av nämnda skatt beaktats — kommer att avvika från motsvarande slutliga skatt.

Jämkningsen skall avse åvägabringande av sådan ändring av den preliminära skatten, att denna kommer att så nära som möjligt överensstämma med motsvarande slutliga skatt.

I uppbördsförordningen hava vidare införts vissa bestämmelser om anstånd med inbetalning av kvarstående eller tillkommande skatt. I 56 § stadgas sålunda, att skattskyldig, vars skattebetalningsförmåga på grund av arbetslöshet eller sjukdom eller eljest oförvållat blivit nedsatt, må beviljas anstånd med erläggande av kvarstående eller tillkommande skatt, som förfaller till betalning under högst två av de uppbördsterminer, vilka utlöpa närmast efter det ansökan om anstånd gjorts. Anståndstiden må bestämmas till längst ett år efter utgången av den månad, varunder den första av nyssnämnda terminer infaller, dock att anstånd med erläggande av fastighets-skatt jämte vissa tidigare omnämnda annuiteter icke må beviljas för längre tid än att den i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgade förmånsrätten för dylik skatt kan göras gällande.

Anstånd beviljas efter ansökan av skattskyldig av den lokala skattemyndighet, som utfärdat debetsedel å den skatt som med anståndet avses. Beslut om anstånd skall skyndsamt meddelas den skattskyldige utan kostnad för denne; på landet skall beslutet därjämte tillställas vederbörande länsstyrelse. Om anståndet skall bl. a. verkställas anteckning i restlängd. Har restlängd överlämnats till utmätningsman, skall länsstyrelsen eller lokal skattemyndighet i stad skyndsamt underrätta denne om anståndet.

Sedan meddelande om anstånd inkommit till utmätningsmannen, må den av anståndet omfattade skatten icke indrivnas under tiden för anståndet; ej heller må restavgift (motsvarande den nuvarande indrivningsavgiften) uttagas för skatten. Har anståndstiden gått till ända utan att skatten till fullo guldits, skall dock den skattskyldige erlægga restavgift å den del av skatten, som då återstod ogulden.

Anstånd med erläggande av kvarstående och tillkommande skatt kan vidare erhållas vid vissa fall av dubbeltaxering. Något särskilt anståndsförfarande beträffande preliminär skatt har däremot icke ansetts erforderligt. Bestämmelserna om jämkning hava nämligen ansetts medföra, att den preliminära skatten i regel kan väl avpassas efter inkomsten, varigenom inbetalningen sålunda underlättas.

Skattskyldig, vilken underlåtit att inbetala skatt i föreskriven tid och ordning, upptages i särskild restlängd och skall erlægga restavgift, beräknad efter fyra öre för varje full krona av den sålunda icke erlagda skattens slutsumma, dock ej mindre än tjugufem öre.

Uppbördsförordningen träder i kraft den 1 januari 1947. Under år 1947 (uppbördsåret 1947/48) ifrågakommer, såvitt nu är fråga, endast uppbörd av preliminär skatt för år 1947 ävensom av fastighetsskatt på grund av 1946 års taxering. Uppbörd av sistnämnda skatt sker under uppbördsterminerna i mars, maj och juli månader 1947. Under år 1948 (uppbördsåret 1948/49) sker uppbörd av preliminär skatt för år 1948, av fastighetsskatt på grund av 1947 års taxering (på grund av särskilda övergångsbestämmelser uppbäres endast $\frac{1}{3}$ av denna skatt) under uppbördsterminen i mars 1948, av fastighetsskatt på grund av 1948 års taxering under uppbördsterminerna i september och november 1948 samt januari 1949 ävensom av olycksfallsförsäkringsavgift för år 1946 och av skogsaccis på grund av 1947 års taxering.

Under år 1949 (uppbördsåret 1949/50) träder därefter det nya uppbörds-systemet helt i funktion.

Kommitténs förslag.

Skatteanståndskommitténs förslag innebär, att särskilda regler skola meddelas angående anstånd med inbetalning av skatt för värnpliktiga och andra, som för närvarande kunna erhålla uppskov enligt skatteanståndsförordningen, samt att dessa regler skola inarbetas i uppbördsförordningen.

Vad angår frågan om behovet av särskilda regler om anstånd med utskyldsbetalning för värnpliktiga har kommittén till en början undersökt behovet för den största gruppen värnpliktiga, nämligen de som fullgöra sin första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd). Härvid har kommittén anfört:

Huvuddelen av de värnpliktiga äro, som framgår av vad i det föregående anförts, skyldiga att fullgöra en första tjänstgöring om 360 dagar före utgången av andra året efter inskrivningsåret, d. v. s. före utgången av det år de fylla tjugotvå år. Tjänstgöringen pågår för flertalet värnpliktiga från

början av april ett år till samma tid nästföljande år. I allmänhet gäller för dessa värnpliktiga, att de före värnpliktstjänstgöringen uppburit inkomst av tjänst och att denna inkomst upphör i och med militärtjänstgöringens början. De äro vanligtvis ogifta och hava i allmänhet icke särskild underhållsskyldighet gentemot andra; familjebidrag torde då icke komma i fråga. Under tiden för militärtjänstgöringen åtnjuta dessa värnpliktiga — under förutsättning av att de ej kunna bibehålla civil inkomst och icke uppbära familjebidrag — icke någon skattepliktig intäkt och hava därför icke heller att erlägga någon preliminärskatt. Under tjänstgöringen utgående penningbidrag och fria naturaförmåner äro nämligen icke skattepliktiga. Fastighets-skatt förekommer sannolikt mycket sällan och från tillkommande skatt torde i delta sammanhang kunna bortses. Däremot kunna ifrågavarande värnpliktiga hava att erlägga kvarstående skatt under uppbördsterminerna i mars och maj det år tjänstgöringen påbörjas ävensom under motsvarande uppbördsterminer nästföljande år. Vanligtvis torde man icke behöva räkna med att dessa kvarstående skatter skola uppgå till belopp, som för den skattskyldige äro mera betungande, men där så är fallet torde svårigheter uppkomma för den värnpliktige att erlägga åtminstone de skatter, som förfalla till betalning under militärtjänstgöringen eller under viss kortare tid därefter. Visserligen föreligger, åtminstone i fråga om kvarstående skatt, som förfaller till betalning under tjänstgöringen, möjlighet för den värnpliktige att med tillämpning av bestämmelserna i 56 § uppbördsförordningen erhålla anstånd med erläggande av skatten upptill ett år, men såvitt avser den kvarstående skatt, som förfaller till betalning vid värnpliktstjänstgöringens början, kan anståndstiden om ett år bliva otillräcklig.

Följande exempel torde åskadliggöra det anförda.

En löntagare påbörjar sin första tjänstgöring den 6 april 1950. Enligt för honom utfärdad debetsedel å slutlig och kvarstående skatt för år 1949 har kvarstående skatt påförts honom att erläggas med 150 kronor under envar av uppbördsterminerna i mars och maj månader 1950. Det under uppbördsterminen i mars förfallna beloppet har i behörig ordning erlagts. För gäldande av den kvarstående skatt, som förfaller till betalning i maj, har löneavdrag verkställts under mars månad med 75 kronor. Ytterligare löneavdrag har icke verkställts och den skattskyldige saknar egna medel att gälda återstoden av skattebeloppet. Jämlikt 56 § uppbördsförordningen erhålles anstånd med skattebetalningen till och med utgången av maj månad 1951. Enligt för den skattskyldige utfärdad debetsedel å slutlig och kvarstående skatt för år 1950 påföres honom därefter kvarstående skatt att erläggas med 100 kronor under envar av uppbördsterminerna i mars och maj månader 1951. För det förstnämnda skattebeloppet, som förfaller till betalning under militärtjänstgöringen, är det möjligt att få anstånd t. o. m. utgången av mars månad 1952. Huruvida anstånd däremot erhålles för den kvarstående skatt, som skall erläggas i maj månad, kan vara osäkert. Militärtjänstgöringen har då upphört och den skattskyldige kan hava sådan arbetsanställning, att skattebetalningsförmågan näppeligen kan betecknas som nedsatt.

Vid militärtjänstgöringens slut i början av april månad 1951 erhåller den skattskyldige i bästa fall omedelbart arbetsinkomst. Å denna verkställles löneavdrag till gäldande av på inkomsten belöpande preliminär skatt för år 1951 och av den kvarstående skatt för år 1950, som skall erläggas i maj månad. Därutöver har han att före utgången av sistnämnda månad inbetala resterande 75 kronor av den kvarstående skatt, som förföll till betalning i maj månad 1950. I åtskilliga fall kan sistnämnda skattebetalning ävensom betalningen av den kvarstående skatten, som skall erläggas under maj månad 1951, bereda svårigheter.

Av det anförda torde framgå, att viss utsträckning av de anståndsregler, som återfinnas i 56 § uppbördsförordningen, redan här kan anses vara motiverad.

Vissa värnpliktiga, inkallade till första tjänstgöring, kunna vara att hänföra till någondera av kategorierna rörelseidkare eller jordbrukare och hava som sådana att utgöra preliminär B-skatt. En sådan värnpliktig torde i åtskilliga fall bliva tvingad att under militärtjänstgöringen inskränka eller till och med nedlägga rörelsen. Den på grund härav minskade inkomsten föranleder i allmänhet, att den värnpliktige begär och erhåller jämkning av den preliminära skatten. Men även efter jämkning kan viss preliminär skatt kvarstå att erlägga, enär denna skall utgå å de beräknade skattepliktiga intäkterna under året och — efter avdrag för redan till betalning förfallen skatt — jämnt fördelas å återstående uppbördsterminer under året. Då man torde kunna utgå ifrån att den värnpliktiges ekonomiska ställning avsevärt försämras under militärtjänstgöringen, kan en sådan skattebetalning för honom bliva mycket betungande.

Följande exempel må anföras.

En gift jordbrukare med beräknad årsinkomst av 3 600 kronor påföres preliminär B-skatt att erläggas med 84 kronor under uppbördsårets olika uppbördsterminer eller med tillsammans 504 kronor. Under uppbördsterminen i mars förfallet belopp har erlagts. Han inställer sig till värnplikts-tjänstgöring den 6 april 1950, varefter den behållna inkomsten, inklusive familjebidrag, beräknas nedgå från förut 300 till 200 kronor i månaden. Årsinkomsten kan därför uppskattas till omkring 2 700 kronor med en preliminär skatt om 288 kronor. Då härav erlagts 84 kronor, återstå 204 kronor att erläggas under återstående fem uppbördsterminer med omkring 40 kronor under varje termin. Erlägger icke den värnpliktige i sådant fall skatten, blir densamma restförd, och den skattskyldige har att vid indrivningen vidkännas restavgift å skattebeloppet. Möjlighet att erhålla anstånd föreligger ej, då uppbördsförordningen saknar bestämmelser om anstånd med erläggande av preliminär skatt.

Visserligen kan för en sådan värnpliktig familjebidrag komma i fråga, men detta bidrag torde dock, såsom av det efterföljande framgår, icke komma att bestämmas så, att därigenom möjligheterna att erlägga skatten underlättas. I detta fall synas därför skäl föreligga, att den skattskyldige erhåller anstånd med erläggande av den preliminära skatten. Endast debiterad sådan skatt kan här komma i fråga. För A-skatt erfordras inga särskilda anståndsregler. Med avseende å eventuellt kvarstående skatt gäller detsamma, som nyss anförts beträffande det stora flertalet värnpliktiga.

Ett icke obetydligt antal värnpliktiga äro gifta och hava ikällt sig försörjningsplikt mot hustru och minderåriga barn. Såsom av propositionen 1946: 120 (s. 204 f.) framgår har en undersökning vid Södermanlands pansarregemente ådagalagt, att icke mindre än 8 % av de värnpliktiga voro gifta, medan enligt befolkningsstatistiken antalet gifta i åldern 20—21 år vid utgången av år 1942 motsvarade 1,3 %. Med hänsyn till vissa omständigheter ansåg emellertid statens arbetsmarknadskommission, som verkställt beräkningar av medelsbehovet för familjebidrag under budgetåret 1946/47, det vara befogat att räkna med att 2,2 % av de värnpliktiga äro gifta under första tjänstgöring och under första repetitionsövning. Om man räknar med att en årsklass, som inrycker till första tjänstgöring, består av omkring 45 000 värnpliktiga och av dessa i runt tal 2 % äro gifta, så skulle alltså i vart fall 900 värnpliktiga ha försörjningsplikt mot hustru. I andra fall föreligger sådan skyldighet mot barn utom äktenskapet. Vidare förekomma fall, där den värnpliktige före inkallelsen bidragit till underhåll av andra närstående än

hustru och barn, t. ex. åldriga föräldrar. I dessa fall kunna de värnpliktiga komma i åtnjutande av familjebidrag.

I detta sammanhang synes böra erinras om reglerna för familjebidragens bestämmande. För den värnpliktiges närmaste familjemedlemmar — hustru och minderåriga barn — utgår för det egentliga livsuppehållet familjepening och denna bestämmes, om annan inkomst ej finnes, praktiskt taget alltid till sitt maximibelopp, enär detta anses motsvara vederbörandes oundgängliga behov. För andra familjemedlemmar, mot vilka den värnpliktige har underhållsskyldighet — t. ex. frånskild hustru eller utom äktenskapet fött barn — skall familjepeningen bestämmas till belopp, som svarar mot vad den värnpliktige på grund av dom eller avtal har att utgiva till vederbörande, dock högst till det för familjepeningen fastställda maximibeloppet. Bostadsbidraget må bestämmas till belopp motsvarande högst den faktiska bostadskostnaden. Vad angår näringsbidrag för i gång varande rörelse skall detta beräknas så, att det jämte rörelsens avkastning förslår till att dels avlöna ersättare, dels att tillförsäkra den värnpliktiges familjemedlemmar deras försörjning. Detta bidrag motsvarar därför familjepening och bostadsbidrag. Näringsbidrag för nedlagd rörelse skall utgå med belopp, som erfordras för bestridande av vissa särskilda utgifter, vilka måste täckas även under tiden för tjänstgöringen för att möjliggöra rörelsens återupptagande, t. ex. lokalhyra och räntebetalning å skuld för lager. Detta bidrag är maximalt till 100 kronor per månad. Sjukbidrag utgår endast för faktiska sjukvårdsutgifter.

Familjebidrag är skattetekniskt att betrakta som skattepliktig intäkt av tjänst och torde, då det utgår, utgöra den värnpliktiges huvudsakliga inkomst av tjänst. Enligt uppbördsförordningen synes det därför ankomma på vederbörande familjebidragsnämnd såsom utbetalande myndighet att verkställa löneavdrag å sådant familjebidrag. Emellertid torde ofta inkomstläget för den skattskyldige vara sådant, att om löneavdrag skulle verkställas återstoden av inkomsten kommer att understiga vad som erfordras för underhåll av den skattskyldiges av honom beroende anhöriga. Jämlikt 48 § 2 mom. uppbördsförordningen kan i sådant fall den lokala skattemyndigheten på ansökan av den skattskyldige förordna, att löneavdrag icke skall ske å familjebidraget. Utgår i detta fall den preliminära skatten som debiterad skatt, t. ex. i fråga om B-skatt, torde, om jämkning icke kan erhållas eller denna ej får tillräcklig omfattning, svårigheter uppkomma för den värnpliktige att betala skatten i laga tid. Även här synes behov föreligga av anstånd med erläggande av debiterad preliminärskatt.

I fråga om fastighetskatt torde det icke finnas anledning att för de värnpliktiga ifrågasätta andra anståndsbestämmelser än de i 56 § uppbördsförordningen meddelade. Anstånd bör i intet fall beviljas för längre tid än att den i 17 kap. 6 § handelsbalken stadgade förmånsrätten för dylik skatt kan göras gällande, d. v. s. anståndstiden blir här den i nämnda 56 § angivna, längst ett år från det skatten förföll till betalning.

Tillkommande skatt torde mera sällan förekomma, men där så är fallet, är det sannolikt, att den värnpliktige saknar medel att gälda densamma. Där förfallotiden infaller vid militärtjänstgöringens början, komma därför svårigheter att uppstå, därest icke den i 56 § uppbördsförordningen stadgade anståndstiden utsträcker.

Vad i det föregående sagts om sådana värnpliktiga, som fullgöra första tjänstgöring om 360 dagar, gäller i ännu högre grad flottan tilldelade värnpliktiga, som fullgöra sin tjänstgöring i en följd, jämte vissa andra särskilda grupper värnpliktiga med motsvarande längre tjänstgöringstid.

Vissa värnpliktiga uttagas till befälsutbildning och åläggas ytterligare

tjänstgöringsskyldighet om 180 dagar för utbildning till underofficer eller 360 dagar för utbildning till officer. För dessa värnpliktiga med förlängd tjänstgöring i en följd måste uppenbarligen uppstå ännu mera framträdande svårigheter att med i uppbördsförordningen angivna anståndsregler erlagga dem påförda utskylder, såväl kvarstående och tillkommande skatt som debiterad preliminärskatt.

Därefter har kommittén berört behovet av anstånd för värnpliktiga som under fredstid inkallas för kortare perioder efter första tjänstgöringens slut. Kommittén har i denna del anfört följande:

De repetitions- och efterutbildningsövningar, som de värnpliktiga äro skyldiga att fullgöra, äro i huvudsak av så kort varaktighet (30—60 dagar), att för dessa några anståndsregler utöver redan i uppbördsförordningen angivna icke torde vara erforderliga.

Vissa värnpliktiga med särskild civil utbildning, till exempel läkare, tandläkare eller veterinär, kunna, som i det föregående nämnts, åläggas fortsatt militärtjänstgöring om högst 180 dagar fördelad i flera omgångar på hela värnpliktstiden, d. v. s. till och med det år vederbörande uppnår 47 års ålder. Där tjänstgöringsperioderna undantagsvis överstiga 60 dagar, kan i fråga om debiterad preliminärskatt enahanda behov av särskilda anståndsregler föreligga, som ovan berörts beträffande vissa rörelseidkare m. fl., vilka fullgöra första tjänstgöring. Beträffande kvarstående och tillkommande skatt torde det vara tillräckligt med i uppbördsförordningen meddelade anståndsbestämmelser.

Jämlikt 27 § 2 mom. värnpliktslagen kunna de värnpliktiga åläggas att utöver eljest föreskriven militärtjänstgöring fullgöra en eller flera beredskapsövningar om sammanlagt högst 180 dagar i nära anslutning till den första tjänstgöringen. Sådan tjänstgöring synes i fråga om sina konsekvenser för de värnpliktiga böra bedömas på enahanda sätt som den förlängda utbildningstid som ålägges till befälsutbildning uttagna.

Kommittén har slutligen övergått till att behandla anståndsfrågan för till krigstjänstgöring inkallade värnpliktiga och därvid anfört:

Vad beträffar militärtjänstgöring jämlikt 28 § värnpliktslagen, d. v. s. krigstjänstgöring, torde vara uppenbart att än större behov av särskilda anståndsregler föreligga. Tjänstgöringstiden kan här bliva mycket lång. Dessutom är denna tjänstgöring oberäknelig med avseende på tidpunkten när den påbörjas och när den avslutas. Redan av dessa orsaker kan en anståndstid av ett år visa sig otillräcklig. Tjänstgöringsskyldigheten träffar här i stor utsträckning rörelseidkare och jordbrukare samt andra med skyldighet att erlagga preliminär B-skatt. För dessa blir jämkningsinstitutet ofta icke tillräckligt för att reglera dem åvilande skattebetalning.

I sistnämnda avseende må följande exempel anföras.

En handlande med beräknad årsinkomst av 7 200 kronor erhåller en debetsedel å preliminär B-skatt om 1 200 kronor att erläggas under sex uppbördsterminer med 200 kronor å varje uppbördstermin. Under uppbördsterminen i mars belöpande skatt, 200 kronor, har erlagts. Han inrycker till militärtjänst den 19 april 1950 med tjänstgöringstiden angiven till 90 dagar, utryckningsdag alltså den 19 juli 1950. Under militärtjänstgöringen minskar inkomsten, inklusive eventuellt familjebidrag, till 300 kronor i månaden. Han begär jämkning, därvid konstateras, att årsinkomsten bör beräknas till 6 300 ($9 \times 600 + 3 \times 300$) kronor motsvarande en preliminär skatt om 1 000 kronor. Härav hava erlagts 200 kronor. Återstoden, 800 kronor, fördelas å

återstående uppbördsterminer med 160 kronor å varje. Det måste anses sannolikt, att svårigheter kunna uppstå att med en beräknad månadsinkomst av 300 kronor erlägga de preliminära skattebelopp, som förfalla till betalning under militärtjänstgöringen.

Vad angår förutsättningarna med hänsyn till tjänstgöringens längd för att skatteanstånd skall kunna medgivas beträffande de värnpliktiga har kommittén ytterligare framhållit, att enligt skatteanståndsförordningen värnpliktig, som jämlikt värnpliktslagen 27 § 1 mom. fullgjorde tjänstgöring, icke kunde erhålla anstånd, därest ej tjänstgöringen hade en varaktighet av mer än 60 dagar, men att, om inkallelse till tjänstgöring skett jämlikt 27 § 2 mom. eller 28 § värnpliktslagen, anstånd kunde erhållas även om tjänstgöringstiden från början kunde beräknas understiga 60 dagar. Vidare har kommittén anfört:

Behovet av skatteanstånd för värnpliktiga inkallade jämlikt 27 § 1 mom. synes liksom för närvarande kunna begränsas till sådana fall, där värnplikts-tjänstgöringen har en varaktighet överstigande 60 dagar. Där värnpliktig inkallats till tjänstgöring jämlikt 27 § 2 mom. eller 28 § och man från början kan utgå ifrån, att tjänstgöringstiden skall begränsas till högst 60 dagar, så förefinnes möjlighet för den värnpliktige, även om i ett sådant fall inkallelseordern kommer utan förberedelse, att med i uppbördsförordningen redan meddelade bestämmelser erhålla tillräckligt anstånd med erläggande av kvarstående och tillkommande skatt. Beträffande debiterad preliminärskatt kan, oaktat tjänstgöringstiden i detta fall icke synes särskilt lång, svårigheter uppstå att erlägga under tjänstgöringen förfallande sådan skatt. Jämkning kan visserligen ske, men när därvid den preliminära skatt, som skall erläggas under återstående uppbördsterminer under uppbördsåret, jämlikt i uppbördsförordningen meddelade bestämmelser måste uppdelas med lika belopp på de olika uppbördsterminerna och alltså även på den eller de uppbördsterminer, som infalla under militärtjänstgöringen, kan trots jämknings ett med hänsyn till inkomstförhållandena avsevärt och betungande skattebelopp kvarstå att erlägga. Det anförda belyses av det följande.

Den i föregående exempel omnämnde handlanden med en årsinkomst av 7 200 kronor och en preliminär B-skatt om 1 200 kronor, varav 200 kronor erlagts under uppbördsterminen i mars månad, inrycker i militärtjänst den 1 april 1950 med tjänstgöringstiden angiven till 60 dagar. Under militärtjänstgöringen minskar inkomsten till 300 kronor i månaden. Han begär jämkning, varvid konstateras, att årsinkomsten bör beräknas till 6 600 kronor, motsvarande en preliminär skatt om 1 100 kronor. Då 200 kronor redan erlagts, skall återstoden eller 900 kronor fördelas å återstående fem uppbördsterminer med 180 kronor å varje, bl. a. å den under militärtjänstgöringen infallande uppbördsterminen i maj månad. Svårigheten att med en månadsinkomst om 300 kronor erlägga under denna uppbördstermin förfallande skatt är uppenbar. Med hänsyn härtill vill kommittén förordna bibehållande av de nuvarande bestämmelserna i detta avseende, vilka innebära, att värnpliktig, som fullgör tjänstgöring jämlikt 27 § 2 mom. eller 28 § värnpliktslagen, kan erhålla skatteanstånd, oavsett tjänstgöringstidens längd.

Beträffande de i 2 § 2 mom. skatteanståndsförordningen angivna kategorierna av fast anställd men icke ständigt tjänstgörande militärpersonal (civilmilitär personal på aktiv stat, vars tjänstgöringsskyldighet i fredstid är

begränsad till viss del av året, personal i reserven m. fl.) har kommittén uttalat, att behovet av anstånd för dessa under fredstid icke vore lika framträdande som enligt det nu gällande uppbördssystemet, men att svårigheterna kvarstode i vad avsåge krigstjänstgöring liksom i fråga om tjänstgöring som kunde åläggas dem, då värnpliktiga inkallades jämlikt 27 § 2 mom. värnpliktslagen. Ifrågavarande personal syntes i vad avsåge behov av anstånd vara närmast jämförbar med de värnpliktiga, och samma anståndsregler, som kunde komma att gälla för dessa, torde därför liksom för närvarande böra tillämpas å ifrågavarande kategorier.

Vad angår övrig fast anställd militärpersonal, officerare och underofficerare på aktiv stat, fast anställt manskap m. fl. har kommittén framhållit, att det icke finnes anledning att betrakta denna personal, som redan nu vore undantagen från erhållande av skatteanstånd, på annat sätt än vanliga arbetstagare. Detsamma gällde krigsfrivilliga.

Sammanfattningsvis har kommittén i fråga om behovet av anståndsregler anfört:

Såsom av det ovan anförda framgår, har kommittén funnit, att i 56 § uppbördsförordningen givna anståndsregler icke kunna anses tillräckliga beträffande de värnpliktiga. Visserligen torde i fredstid något behov av särskilda anståndsregler för flertalet av de värnpliktiga m. fl. mindre ofta göra sig gällande, men där behov uppkommer, bör möjlighet finnas att lätta de värnpliktigas börda.

I krigstid torde behovet av särskilda anståndsregler än mera göra sig gällande.

Vad härefter angår de särskilda anståndsregler, som kommittén funnit erforderliga, avse dessa i huvudsak två olika frågor. Enligt kommitténs mening bör sålunda möjlighet förefinnas att utsträcka den i 56 § uppbördsförordningen angivna anståndstiden om längst ett år till viss tid efter militärtjänstgöringens slut. Vidare har kommittén funnit av behovet påkallat, att möjlighet skapas för den värnpliktige att erhålla anstånd med erläggande jämväl av debiterad preliminär skatt.

Om den närmare innebörden av dessa regler har kommittén anfört:

Vad beträffar utsträckningen av anståndstiden, må erinras därom att enligt 6 § skatteanståndsforordningen, jämförd med 14 § samma förordning, skatteanstånd för närvarande medför verkningar i olika avseenden. Enligt 6 § gäller anstånd med skattebetalning till dess den värnpliktige efter hempermittering eller hemförlovning tre månader i följd varit fri från tjänstgöring. Då denna tid gått till ända, må indrivningsåtgärder vidtagas genom indrivningsmyndigheternas försorg. Enligt 14 § föreligger dock icke skyldighet att vidkännas indrivningsavgift å sålunda indrivet belopp, innan den värnpliktige efter hempermittering eller hemförlovning under ett år i följd varit fri från tjänstgöring.

Enligt 56 § uppbördsförordningen må anståndstiden bestämmas till längst ett år efter utgången av den månad, varunder skatten förfallit till betalning eller om anstånd samtidigt meddelats för skatt, som förfaller till betalning under två på varandra följande uppbördsterminer, till längst ett år efter utgången av den månad, varunder den första av nyssnämnda

terminer infaller. Av 59 § uppbördsförordningen framgår, att indrivningsåtgärder ej må vidtagas under anståndstiden; ej heller må under denna tid restavgift (motsvarande den nuvarande indrivningsavgiften) uttagas. Anståndstiden och den tid, varunder restavgift ej må uttagas, äro här desamma.

Kommittén har i det föregående visat, att den anståndstid om ett år, varom stadgas i 56 § uppbördsförordningen, icke kan anses tillräcklig för de värnpliktiga. Vid beräkning av anståndstiden måste hänsyn därjämte tagas till tidpunkten för tjänstgöringens avslutande. De värnpliktiga synas under viss tid efter tjänstgöringens slut böra beredas tillfälle ordna sina ekonomiska förhållanden utan att samtidigt behöva vidkännas måhända betungande skattebetalningar. Man måste vidare taga hänsyn till, att arbetsanställning icke alltid omedelbart kan erhållas. Kommittén föreslår därför, att anstånd för de värnpliktiga skall kunna bestämmas — liksom för skattskyldiga i allmänhet — till längst ett år efter utgången av den månad, varunder den uppbördstermin infaller, som anståndet avser, men att därutöver anstånd skall kunna beviljas intill dess den värnpliktige efter hempermittering eller hemförlovning tre månader i följd varit fri från tjänstgöring.

Kommittén har vidare övervägt, i vilken utsträckning bestämmelsen i 14 § skatteanståndsförordningen om befrielse från erläggande av indrivningsavgift (restavgift) under viss tid efter hempermitteringen eller hemförlovningen bör bibehållas. Åtskilliga skäl tala härför, även om den i 14 § angivna tiden om ett år efter det nya uppbördssystemets införande torde kunna betraktas som onödigt lång. En anståndstid i detta avseende om t. ex. ett halvt år efter nämnda tidpunkt vore kanske motiverad. Det torde emellertid kunna ifrågasättas, om det är lämpligt att allenast för de värnpliktiga införa en föreskrift av detta slag. Då dessutom något motsvarande stadgande icke finnes för de skattskyldiga i allmänhet, anser sig kommittén icke böra framlägga något förslag i denna riktning.

Beträffande utskylder, som förfallit till betalning före tjänstgöringens början, har kommittén uttalat, att de skäl, som vid skatteanståndsförordningens tillkomst anförts till stöd för införande av regler om anstånd med dylika utskylder, kanske icke med samma styrka kunde åberopas för bibehållande av motsvarande anståndsmöjlighet efter det nya uppbördssystemets genomförande, samt vidare anført:

Det anstånd, som här skulle komma i fråga, gäller i första hand kvarstående skatt. Denna bör vara en relativt ringa del av den skattskyldiges samlade skatt, men å andra sidan kan man icke bortse från, att i åtskilliga fall det skattebelopp, som skall erläggas i form av kvarstående skatt, kan vara rätt betungande. Det synes även böra uppmärksammas, att den kvarstående skatten skall fördelas på allenast två uppbördsterminer, och att den första uppbördsterminen för flertalet värnpliktiga, vilka såsom i det föregående nämnts, inrycka till första tjänstgöring i början av april månad, inträffar under månaden dessförinnan. För rörelseidkare och jordbrukare m. fl., vilka påförts debiterad preliminärskatt att gäldas under uppbördsterminen i mars, kan i vissa fall behov föreligga att disponera de medel, som eljest skolat användas för betalning av nämnda skatt, för andra för den skattskyldige nödvändiga utgifter av beskaffenhet att böra regleras före inryckning till militärtjänstgöring, t. ex. för hyra för affärslokal eller likvid för lager. Kommittén vill därför i anslutning till nu gällande bestämmelser föreslå, att möjlighet till anstånd beredes även beträffande skatt, som förfaller till betalning före tjänstgöringens början. Denna tid synes dock kunna begränsas till kalendermånaden närmast dessförinnan.

Vad slutligen angår formen för anståndsreglernas meddelande har kommittén anfört:

Kommittén har övervägt, huruvida de av kommittén påkallade särskilda anståndsreglerna lämpligen böra avfattas i en särskild förordning eller om desamma kunna infogas i uppbördsförordningen. Härvid torde följande vara att taga i beaktande. Förhållandet är nu ett annat än vid utfärdandet av gällande skatteanståndsforordning och dess föregångare. Föreskrifter om uppbörd av krono- och kommunalutskylder funnos då givna i skilda författningar. Skatteanstånd var ett nytt begrepp. Under sådana förhållanden var det naturligt, att bestämmelserna sammanfattades i en särskild förordning, omfattande olika slag av utskylder. Från och med år 1947 gäller uppbördsförordningen för uppbörd av både krono- och kommunalskatt och i förordningen hava redan införts regler om anstånd med erläggande av vissa skatter. Övervägande skäl synas därför tala för att man söker införa även de särskilda anståndsregler för värnpliktiga, som finnas av behovet påkallade, i uppbördsförordningen.

Kommitténs förslag har i huvudsak tillstyrkts i praktiskt taget alla de avgivna *remissyttrandena*. I några yttranden har emellertid uttalats tveksamhet om behovet av de föreslagna bestämmelserna. Särskilt har därvid ifrågasatts behovet av regler om anstånd med debiterad preliminär skatt. I vissa yttranden ha vidare framställts detaljerinringar i andra avseenden. Ur yttrandena må här återgivas följande.

Chefen för försvarsstaben tillstyrker förslaget, som kunde anses innebära en god avvägning mellan de olika synpunkter, som i sammanhanget gjorde sig gällande.

Försvarets socialbyrå anför:

De av militära skatteanstånds-kommittén anförda skälen för att särskilda regler angående beviljande av anstånd för värnpliktiga med inbetalningen av dem påförda utskylder böra gälla jämväl efter genomförandet av den s. k. källskattereformen har socialbyrån funnit övertygande. Socialbyrån delar kommitténs uppfattning, att de i 56 § uppbördsförordningen givna anståndsbestämmelserna icke kunna anses bereda de värnpliktiga tillräcklig lättnad, när det gäller inbetalning av skatt, som förfaller under tiden för sådan militärtjänstgöring, som får eller beräknas kunna få en varaktighet av mera än sextio dagar. Byrån biträder också kommitténs förslag därom, att anståndstiden för de värnpliktiga bör omfatta viss tid före och efter tjänstgöringen. Mot kommitténs förslag, att de särskilda anståndsreglerna böra gälla jämväl för vissa andra personalgrupper, vilka tillhöra krigsmaktens icke ständigt tjänstgörande personal, finnes icke något att erinra. Ifrågavarande grupper äro för övrigt desamma, å vilka nu gällande anståndsregler för värnpliktiga äro tillämpliga.

Byrån finner det vara lämpligt, att de särskilda anståndsreglerna intagas i uppbördsförordningen i stället för att meddelas i särskild författning, och mot kommitténs förslag till författningsbestämmelser i ämnet finnes från byråns sida icke något att erinra.

Socialbyrån finner sig dock böra uttala den uppfattningen, att det vore önskvärt, att även de värnpliktiga, vilka i fredstid fullgöra tjänstgöring av kortare varaktighet än sextio dagar och som därunder kunna hava att inbetala debiterad preliminär skatt, kunde medgivas anstånd med erläggandet av sådan skatt. Uppbördsförordningen medgiver icke med nuvarande

lydelse, att anstånd i dylikt fall beviljas, och det av kommittén framlagda förslaget till ändring i uppbördsförordningen tillgodoser icke det behov, som uppenbarligen kan finnas. Om en rörelseidkare i sin egenskap av t. ex. ingenjör eller läkare ålägges att fullgöra facktjänstgöring och debiterad preliminär skatt skall inbetalas vid under tjänstgöringen infallande uppbörds-termin, kan den värnpliktige råka i svårigheter. Jämkningsmöjligheten, sådan den nu är utformad i uppbördsförordningen, synes icke vara tillräcklig för att bereda den värnpliktige erforderlig lättnad, ty den medger endast *ned sättning* av det belopp, som skall inbetalas vid uppbördsterminen. Även en minskad inbetalning kan dock för den värnpliktiges del vara förenad med svårigheter, om han är t. ex. läkare och även under tiden för militärtjänstgöringen, därunder hans civila inkomster regelmässigt helt bortfalla, måste — och detta torde praktiskt taget alltid vara fallet — avlöna sin sköterska och erlægga hyra för sin praktiklokal, gälda telefonavgifter m. m. Detta behov av anstånd synes emellertid möjligen böra tillgodoses på så sätt, att anståndsregler införas i uppbördsförordningen 56 § 1 mom. Det torde nämligen icke kunna anses uteslutet, att anstånd med inbetalning av preliminär skatt kan komma att vara erforderligt även under andra förhållanden, än då den skattskyldige fullgör fredstjänstgöring av kortare varaktighet än sextio dagar.

Socialstyrelsen framhåller, att det nya uppbördssystemet uppenbarligen i väsentligt mindre grad än nu gällande ordning för erläggande av utskylder påkallade särskilda regler om anstånd med skattebetalning för värnpliktiga, men delar kommitténs mening, att dylika särskilda regler dock alltjämt vore i viss mån motiverade med hänsyn till de svårigheter, som kunde drabba de värnpliktiga. Då jämkning av skatten i vissa fall kunde bli en mera ändamålsenlig utväg att lätta bördan för de värnpliktiga, förutsatt att jämningsinstitutet ändrades så att reduktionen av skattebeloppet med sitt hela belopp finge avse just den tid, under vilken inkomsten minskades, ville socialstyrelsen emellertid förorda att — utöver de av kommittén föreslagna ändringarna i uppbördsförordningen — en ändring av denna i sådan riktning genomfördes.

Centrala uppbördsnämnden anför:

Enligt centrala uppbördsnämndens uppfattning torde jämningsförfarandet erbjuda större möjligheter att komma till rätta med de värnpliktigas betalningssvårigheter än kommittén antagit. Centrala uppbördsnämnden vill erinra att om den värnpliktige kan göra sannolikt, att till följd av militärtjänstgöringen hans inkomst under inkomståret kommer att bli lägre än den lokala skattemyndigheten antagit vid utfärdandet av den preliminära debetsedeln, jämkning kan äga rum enligt 53 § uppbördsförordningen. Ett sådant förfarande torde vara användbart jämväl i de fall (jordbrukare och rörelseidkare), som av kommittén särskilt åberopats såsom skäl för anståndets utsträckning till debiterad preliminär skatt. Genom att anlita jämkningen i stället för anstånds-förfarande undgår man också de olägenheter för den värnpliktige, som otvivelaktigt kunna uppstå, om han, såsom efter kommitténs förslag, ganska snart efter militärtjänstgöringens slut skulle hava att gälda dels den skatt, för vilken anstånd beviljats, dels ock eventuell ny skatt.

Det sista gäller i synnerhet sådan skatt som förfaller till betalning viss tid före militärtjänstgöringens början. Visserligen kan, såsom kommittén

framhållit, understundom behov föreligga för t. ex. en rörelseidkare att disponera över inkomsterna för eljest för rörelsen nödvändiga utgifter. Här bör dock erinras om att rörelseidkaren i sådant fall efter militärtjänstgöringens slut sannolikt kan vara i än större behov av medel för rörelsens återupptagande. Skyldighet att under denna tid erlägga eftersläpande skatter bör vara mera besvärande än att före militärtjänstgöringen erlägga då förfallen skatt. Därjämte må påpekas att om t. ex. debiteringen för en rörelseidkare vilar på förutsättningen att inkomsten under året skall inflyta utan sådan inskränkning som följer av värnpliktstjänstgöringen, torde jämkning av nämnda skatt enligt grunderna för 53 § uppbördsförordningen kunna ske om den värnpliktige före tjänstgöringens början har att gälda särskilt stora utgifter, varför han äger åtnjuta avdrag vid taxering.

Nämnden ifrågasätter om den av kommittén uttalade meningen, att det skattebelopp, som efter jämkning kvarstode att erlägga, alltid skulle jämnt fördelas å återstående uppbördsterminer under uppbördsåret på enahanda sätt som skulle ske vid debitering av sådan skatt före uppbördsårets ingång, stode i överensstämmelse med principerna för jämkning. Nämnden anför vidare:

Hinder synes icke böra möta för den lokala skattemyndigheten att verkställa sådan jämkning av den preliminära skatten, att om inkomsten upphör under viss tid, t. ex. på grund av sjukdom under en å två månader eller såsom i det av kommittén angivna exemplet på grund av militärtjänstgöring under 60 dagar, det på närmast följande uppbördstermin belöpande skattebeloppet avsevärt nedsättes eller helt undanröjes och att den lägre skatt, som skall erläggas, fördelas å övriga därefter följande uppbördsterminer.

Centrala uppbördsnämnden håller således före att svårigheterna med betalning av debiterad preliminär skatt till följd av militärtjänstgöring kunna i allt väsentligt och på lämpligare sätt än genom anstånd tillrättaläggas genom jämningsförfarande. Det torde likväl kunna tänkas, att särskilda hänsyn till de värnpliktiga göra det önskvärt att möjligheten att erhålla anstånd utsträcker. Framför allt böra uppmärksammas sådana fall, då skattskyldighet föreligger men inkomsterna ligga under existensminimum. Centrala uppbördsnämnden vill därför icke avstyrka förslaget till utvidgning av anståndet till att omfatta debiterad preliminär skatt.

Beträffande kvarstående och tillkommande skatt är jämningsförfarandet icke tillämpligt. Under normala förhållanden torde något större behov av särskilda anståndsregler för de värnpliktiga i dessa avseenden icke föreligga. Centrala uppbördsnämnden vill dock icke bestrida, att svårigheter i särskilda fall kunna uppstå för de värnpliktiga, att inom den i 56 § uppbördsförordningen angivna anståndstiden erlägga nämnda skatter. Då därjämte med den av kommittén föreslagna utformningen de utsträckta anståndsreglerna skola tillämpas jämväl under krigstid, då nämnda svårigheter uppenbarligen bliva ännu mera markerade, får nämnden tillstyrka kommitténs förslag i denna del.

Beträffande förslaget, att anstånd skall kunna medgivas jämväl för skatt, som förfaller till betalning viss tid efter militärtjänstgöringens slut, har centrala uppbördsnämnden icke uttalat sig i det föregående. Nämnden har icke något att erinra mot förslaget.

Om för de värnpliktiga möjligheten att erhålla anstånd med skattens erläggande utsträcker till debiterad preliminär skatt, torde den tanken kunna uppstå att enahanda möjlighet borde beredas för sådana skattskyldiga som

avses i nuvarande 56 § uppbördsförordningen. Centrala uppbördsnämnden har emellertid ansett denna fråga icke kunna upptagas för närvarande, innan någon erfarenhet vunnits av uppbördsförordningens tillämpning.

Riksräkenskapsverket har intet att erinra mot att frågan om anstånd med inbetalning av utskylder för värnpliktiga gjordes till föremål för särskild reglering i enlighet med kommitténs förslag. Beträffande den ifrågasatta möjligheten till anstånd med debiterad preliminärskatt framhåller dock ämbetsverket:

Enligt riksräkenskapsverkets mening är det tveksamt, huruvida anstånd bör ifrågakomma, när det gäller skatter, som i princip svara mot och tämligen smidigt anpassas efter den löpande inkomsten, om alltså det nära samband mellan inkomstförvärv och skattebetalning, vartill det nya uppbördsförfarandet syftar, utan mera tvingande skäl bör klippas av. Det är visserligen sant, att regeln om B-skattens lika fördelning på de skilda uppbördsterminerna förhindrar fullständig anpassning på kort sikt. Men flertalet B-skattebetalare — främst jordbrukare och rörelseidkare — torde i allmänhet ha så ojämnt inflytande inkomster, att de under alla förhållanden måste planera sin ekonomi på längre sikt. Riksräkenskapsverket vill vidare framhålla, att anståndsbehovet näppeligen kan vara större vid värnpliktstjänstgöring än vid arbetslöshet eller sjukdom.

Riksräkenskapsverket vill emellertid icke förneka, att fall kunna uppkomma, där gällande bestämmelser om beräkning av debiterad preliminärskatt och om jämkning av sådan skatt icke ge sådana resultat, att anståndsmöjligheten blir helt överflödig. Kommitténs första exempel förefaller dock i detta avseende ej vara lyckligt valt. Jordbrukaren i detta exempel kommer i stort sett icke att ha mer att betala under någon uppbördstermin än en A-skattebetalare med samma inkomstutveckling, och att B-skattebetalare generellt skulle ha större anståndsbehov än likställda A-skattebetalare, lär icke kunna göras gällande. Vissa andra av kommitténs exempel äro däremot belysande. Under sådana förhållanden anser sig riksräkenskapsverket icke böra motsätta sig, att anstånd tillsvidare skall kunna beviljas även i fråga om debiterad preliminärskatt. När jämningsförfarandet hunnit prövas något år, torde det säkrare kunna bedömas, hur anståndsmöjligheterna lämpligen böra regleras. Ställning bör då kunna tagas till frågan, om rätten till anstånd skall inskränkas för de värnpliktiga till att omfatta endast kvarstående och tillkommande skatt eller utvidgas för andra kategorier av behövande — sjuka och arbetslösa etc. — till att omfatta även preliminär skatt; likformighet mellan de olika kategorierna är självfallet principiellt önskvärd. Samtidigt skulle det kunna undersökas, om icke jämningsförfarandet skulle ge en mer nyanserad effekt, därest kravet på skattens lika fördelning på uppbördsterminer uppåves.

Ämbetsverket berör vidare vissa komplikationer, som kunna uppstå vid beviljande av skatteanstånd. Härom anföres:

I 59 § uppbördsförordningen föreskrives, att skatt, i fråga om vilken anstånd beviljats, icke får indrivivas under tiden för anståndet samt att restavgift får uttagas endast för den del av skatten, som kvarstår obetald vid anståndstidens slut. Ett exempel skall klargöra en komplikation, som i samband härmed kan uppkomma. Det antages, att debetsedeln å kvarstående skatt för en löntagare upptager bl. a. 100 kronor att erläggas under uppbördsterminen i maj. Arbetsgivaren, som skall göra löneavdrag med 50 kronor under mars och 50 kronor under april, försummar under mars utan skäl原因 anledning att göra sådant avdrag. Den 1 april rycker den skattskyldige in

till värnpliktstjänstgöring samt begär och beviljas omedelbart anstånd i fråga om bl. a. den kvarstående skatt, som förfaller under maj. Här är det icke fullt klart, om anståndet skall omfatta även den del av skattebeloppet, som arbetsgivaren hade bort draga av under mars. Om arbetsgivaren hade gjort löneavdrag under mars, hade han i vanlig ordning bort betala in dessa avdrag. Det kan då påstås, att anstånds rätt för löntagaren i fråga om den skatt, som hade bort avdragas på inkomsten under mars, skulle innebära, att löntagaren droge fördel av arbetsgivarens försumlighet. Från denna synpunkt borde anstånds rätt alltså icke medges. Förslagets ordalag synas dock ge stöd åt den liberalare ståndpunkten, att den skattskyldige får åtnjuta anstånd i fråga om hela det belopp, som han icke erlagt. Men givetvis bör icke anståndet medföra, att även arbetsgivaren undgår indrivning. Det generellt formulerade indrivningsförbudet i nämnda 59 § bör alltså förtydligas. Stadgandet i 95 § uppbördsförordningen, att arbetsgivarens ansvarighet må göras gällande, endast om arbetstagaren underlåter att efter anmaning erlagga ifrågavarande skatt, synes vidare böra modifieras; någon anmaning lär icke böra riktas till en skattskyldig, som beviljats anstånd. Det bör framhållas, att den komplikation, som berörts här, kan uppkomma i fråga om icke blott kvarstående utan även preliminär skatt, ett förhållande, som möjligen bör inverka på anståndsreglernas utformning.

Överståthållarämbetet anför:

I sak synes intet vara att erinra mot, att det anstånds förfarande, varom redan nu föreskrifter meddelats i den nya uppbördsförordningen, utsträcker att avse jämväl det fall, att en skattskyldigs förmåga att erlagga skatt blivit nedsatt på grund av militärtjänstgöring.

Däremot kan diskuteras, huruvida anståndet beträffande värnpliktiga bör, i motsats mot vad som gäller övriga skattskyldiga, utsträckas att gälla jämväl debiterad preliminär skatt. Till en början synes anstånd icke böra ifrågakomma beträffande sådan debiterad preliminär B-skatt, vilken skall uttagas genom avdrag å den skattskyldiges lön. Beträffande den tid, varunder värnpliktstjänstgöring fullgöres, kan frågan helt regleras genom jämkningsförfarandet. Vad åter angår det fall, då den skattskyldige under kalendermånaden före militärtjänstgöringens början redan fått vidkännas löneavdrag för gäldande av debiterad preliminär B-skatt, synes knappast lämpligt att han senare skall kunna erhålla anstånd med den redan erlagda skatten och, vilket väl då bliver en ofrånkomlig följd, till en början erhålla restitution å det erlagda skattebeloppet för att sedan vid en senare tidpunkt på nytt inbetala det samma. Det må i detta sammanhang erinras om, att det anstånd på grund av militärtjänstgöring, som kan meddelas enligt nu gällande förordning av den 9 juni 1944, i fråga om utskylder, förfallna till betalning före militärtjänstgöringens början, endast gäller *oguldna* sådana utskylder.

Överståthållarämbetet vill för sin del avstyrka, att rätten till anstånd skall avse även debiterad preliminär skatt. Därest man emellertid skulle anse, att så bör ske, synes anledning saknas att i detta hänseende begränsa rätten till anstånd att endast avse värnpliktiga, som fullgöra militärtjänstgöring; anstånds rätten synes med andra ord böra vara densamma, vare sig anståndet beviljas på grund av militärtjänstgöring eller på grund av andra i 56 § uppbördsförordningen angivna orsaker.

Länsstyrelsen i Stockholms län har inlet att erinra mot förslaget såvitt angår kvarstående eller tillkommande skatt men framhåller i vad det gäller preliminär skatt:

Den preliminära skatten är ju avsedd att uttagas i så nära samband med inkomstförvärvet som möjligt; medgives anstånd med sådan skatt, avlägsnar man sig betänkligt från det mål man velat uppnå genom införandet av preliminär skatteuppbörd. Länsstyrelsen ifrågasätter, huruvida det icke är möjligt att beträffande den preliminära skatten i betydande omfattning undanröja eventuellt uppkommande betalningssvårigheter för de värnpliktiga genom jämkningsförfarande. Genom jämkning bör nämligen, såsom uppbördsberedningen framhåller, den debiterade preliminärskatten kunna icke blott nedsättas; även förfallotiderna böra kunna bestämmas så att de infalla först sedan eventuellt betalningshinder bortfallit. Något egentligt behov av anstånd med erläggande av preliminärskatt torde på grund härav icke föreligga annat än då fråga är om skattskyldig, som väl åtnjuter skattepliktig inkomst men till belopp, som icke överstiger vederbörandes existensminimum. Att en sådan situation kan inträffa — och detta gäller icke blott de värnpliktiga utan även andra skattskyldiga — beror givetvis på att ortsavdragen äro för låga. Länsstyrelsen har också tidigare i olika sammanhang framhållit angelägenheten av att ändring härutinnan kommer till stånd, så att personer inom de lägre inkomstskikten icke påföras skatter, som aldrig kunna och ej heller böra uttagas. Med hänsyn till de olägenheter, som i angivna fall kunna uppstå för värnpliktig, vill länsstyrelsen emellertid icke motsätta sig förslaget om anstånd även med preliminär skatt.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller som en fördel hos förslaget, att detta utformats i överensstämmelse med gällande anståndsregler, som i det stora hela torde ha löst de värnpliktigas svårigheter med skattebetalningen på ett tillfredsställande sätt, men ifrågasätter om ej de svårigheter, som kunde uppstå för en värnpliktig att erlägga debiterad preliminärskatt, borde lösas genom ändrat jämkningsförfarande. Länsstyrelsen håller före, att då genom den nya uppbördsförordningen skatten toges ut vid källan och åtminstone teoretiskt sett skulle anpassa sig efter den skattskyldiges inkomstförhållanden, det knappast vore riktigt att anstånd skulle behöva ifrågakomma. Länsstyrelsen anför vidare:

Jämkningsfrågan borde för en eller flera enstaka uppbördsterminer kunna göras ända ned till noll, även om inkomst kan beräknas förefinnas vid följande uppbördsstämmor under uppbördsåret. Det kan kanske sägas, att det för den värnpliktige är likgiltigt hur svårigheterna lösas blott det blir på ett effektivt sätt. Rent principiellt måste det dock anses mindre tillfredsställande, att en jämkningsfråga skall behöva lösas med ett anstånds-förfarande. Här-till kommer också, att samma svårigheter att erlägga debiterad preliminärskatt, som enligt av kommittén framlagt exempel kunna uppstå för en värnpliktig, även kunna komma i fråga för andra skattskyldiga. Ett ändrat jämkningsförfarande skulle därför komma även sådana skattskyldiga till godo. Här må inskjutas den anmärkningen, att kommittén synes räkna med att inkomstläget för den värnpliktige ofta torde vara sådant, att om löneavdrag å familjebidrag skulle verkställas återstoden av inkomsten komme att understiga vad som erfordras för underhåll av den värnpliktiges av honom beroende anhöriga. Även om den värnpliktige sålunda beviljas anstånd eller den preliminära skatten jämkas utan åtföljande löneavdrag måste efter verkställd taxering en eftersläpning av skatt komma att ske, vilket kan bli betungande för den värnpliktige och ödesdigert för hans ekonomi, då samtidigt med de uppskovsbeviljade utskylderna preliminär skatt utgår för ny inkomst efter värnpliktstjänstgöringens upphörande.

Länsstyrelsen i Örebro län framhåller, att behovet av särskilda anståndsbestämmelser för värnpliktiga icke vore lika framträdande efter uppbördsreformen som tidigare. Man torde kunna förvänta, att i övervägande antalet av de fall, då anstånd enligt kommittén kunde bli erforderligt, reglerna om jämkning vore tillfyllest, särskilt som den av kommittén uttalade meningen, att vid jämkning resterande skattebelopp alltid skulle jämnt fördelas å återstående uppbördsterminer, knappast stode oemotsagd. De föreslagna bestämmelserna skulle otvivelaktigt i allmänhet endast beröra sådana skattskyldiga som hade att erlagga preliminär B-skatt. Emellertid visade erfarenheten från beredskapstiden att dessa skattskyldiga som regel under militärtjänsten hade det ekonomiskt bättre än de löntagare, som finge avstå hela eller den övervägande delen av sin inkomst. På grund av det anförda kunde behovet av särskilda anståndsbestämmelser starkt ifrågasättas, när det gällde värnpliktstjänstgöring under fredstid och de värnpliktiga alltså ägde möjlighet att i förväg beräkna och planera för denna tjänstgöring. Länsstyrelsen ville dock icke motsätta sig, att sådana bestämmelser utfärdades, och ansåge förslaget i stort sett tillfredsställande.

Svenska exekutionsmännens riksförbund anför:

Något egentligt behov av anstånd med utskyldsbetalningen under ordinarie militärtjänstgöring torde ej föreligga. I praktiken har det visat sig, att endast en mycket ringa del av de anståndsberättigade använt sig av denna möjlighet även vid nuvarande uppbördsform och i fortsättningen torde intresset för och behovet av anstånd bliva ännu mindre.

Skulle dylikt behov dock anses föreligga på grunder, som den militära skatteanstånds-kommittén anført i sitt betänkande, har förbundet icke något att anföra mot de principer, efter vilka kommittén utarbetat sitt förslag. Framhållas bör dock, att de exempel, som kommittén anført i fråga om rörelseidkare och jordbrukare, knappast äro tillämpliga å sådana värnpliktiga, som fullgöra sin första tjänstgöring. Det är rena undantaget, att en yngling i denna ålder nått en sådan ställning.

Statskontoret slutligen ställer sig avvisande mot tanken att särskilda anståndsregler för värnpliktiga nu skola meddelas. Statskontoret anför:

Av sjunkande inkomster motiverad skattelättnad kommer efter uppbördsreformens genomförande att helt eller i varje fall till övervägande del inträda samtidigt som inkomstminskningen, oavsett dennas orsaker. För att underlätta skattebetalningen i fall av ojämnheter ha allmänna bestämmelser om anstånd med inbetalning av kvarstående eller tillkommande skatt införts i förordningen. Därför är det tveksamt, om ett verkligt behov av specialregler för de värnpliktiga kan anses föreligga. Den blivande frekvensen av relativt höga poster kvarstående skatt liksom av fall, då jämkning av debiterad preliminär skatt icke kommer att bliva tillräcklig med hänsyn till värnpliktigas inkomstförhållanden, torde för närvarande undandraga sig bedömande.

När uppbördsreformens syfte är att snabbt bereda skattelättnad vid alla slag av inkomstbortfall, synes det vara försvarligt att avvakta viss tids erfarenhet av reformen, innan specialbestämmelser i samma syfte införas för värnpliktiga. Därefter kunde övervägas, huruvida eventuella brister kunna bättras genom allmänna föreskrifter i syfte att minska beloppen av kvarstående skatt eller, beträffande debiterad preliminär skatt, möjliggöra ett

annat resultat av jämningsförfarandet. Utvägen med särbestämmelser för de värnpliktiga bör givetvis tillgripas allenast i sista hand.

I några yttranden har framställts erinran mot att skatteanstånd skulle få avse utskylder, som förfallit till betalning före militär-tjänstgöringens början.

Sälunda framhåller *riksräkenskapsverket*, att det ville synas, som om läget nu komme att bli så förändrat, att tagande av hänsyn till före tjänstgöringen restförda skatter icke längre borde vara motiverat, och förordar därför, att anståndsmöjligheten skulle inträda först med tjänstgöringens början. Det skäl som anförts till stöd för bestämmelsernas nuvarande utformning — att en stor del av skattebetalarna regelmässigt erlade sina utskylder först efter restföring — komme rimligtvis att falla bort. Det borde därtill observeras, att det anstånd, varom här vore fråga, i praktiken komme blott en mindre del av skattebetalarna till godo; alla de som betalade sina skatter genom löneavdrag, komme uppenbarligen i regel icke att bli restförda, såframt icke arbetsgivaren försummade sina skyldigheter. Även om anståndsmöjligheten finge inträda först vid tjänstgöringens början, gynnades i viss mån skattskyldiga, som icke vore löntagare; en anståndsberättigad värnpliktig, som ryckte in till tjänstgöring den 1 maj, finge vidkännas löneavdrag under mars och april, om han vore löntagare, men kunde disponera hela mars- och aprilinkomsten, i varje fall efter uppbördsterminen under mars, för andra ändamål, om han vore t. ex. rörelseidkare.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför:

Redan i samband med antagandet av skatteanståndsförordningen framhölls, att ett sådant anstånd i efterhand skulle så att säga legalisera försumlighet att erlägga skatt. I och med att den nya uppbördsförordningen träder i kraft torde än större försiktighet vara på sin plats. Medan det hittillsvarande eftersläpande uppbördsförfarandet ju haft till följd, att restföring av skatt blivit en mycket vanlig företeelse, vill man ju hoppas, att de nya preliminärskatterna endast i rena undantagsfall skola bli restförda. För uppnåendet av ett sådant resultat är det synnerligen angeläget, att det verkligen går in i det allmänna medvetandet, att preliminärskatten alltid skall betalas innan inkomsten disponeras för annat ändamål. Att då giva en till tjänstgöring inkallad möjlighet att utan påföljd underlåta skatteinbetalning, torde dåligt befrämja detta syfte. Härtill kommer också att en sådan anståndsmöjlighet säkerligen kommer att medföra, att anstånd kommer att begäras i många gränsfall, där skatten utan större svårighet skulle kunnat inbetalas.

Svenska exekutionsmännens riksförbund framhåller, att det i vissa fall torde bli praktiskt taget ogenomförbart att tillämpa reglerna om anstånd i fråga om utskylder av nu förevarande slag. Förbundet anför:

För att få anstånd med sådana utskylder, som skola erläggas före militär-tjänstgöringens början, torde den, som innehar anställning, nödgas ingiva sin ansökan flera månader före inryckningen. För den, som är anställd och exempelvis börjar sin militärtjänstgöring i april månad, är ju arbetsgivaren skyldig att verkställa löneavdrag från årets början t. o. m. sista avlöningen. Härvid sker löneavdrag och inbetalning av uppbörden i mars samt avdrag med ca halva uppbörden i maj. Dessa avdrag och inbetalningar avse just

de utskylder, som den värnpliktige skulle begära anstånd för. Ansökan därom borde då inlämnas redan någon gång under hösten året före tjänstgöringens början eller i vart fall i så god tid, att skattemyndigheten må kunna meddela beslut till arbetsgivaren, att skatteavdrag icke skall ske. Dylikt förfarande är givetvis möjligt, men förbundet anser, att det skulle bliva en alltför omständlig procedur, ej betingad av något större praktiskt behov. För övrigt måste det ställa sig synnerligen svårt för skattemyndigheten att redan på ett så tidigt stadium kunna avgöra, om behov av anstånd föreligger eller ej. Dessutom måste enligt vårt förmenande anståndsbestämmelserna i detta fall utformas annorlunda än vad som nu är föreslaget.

Vid skatteanstånd, antingen det nu gäller freds- eller krigsförhållande, torde det enda lämpliga och kanske även möjliga vara, att anståndet begränsas till sådana utskylder, som förfalla till betalning efter militärtjänstgöringens början eller för vilka löneavdrag då icke redan verkställts. Under beredskaps-tider med plötsliga inkallelser kan för övrigt det tidigare anförda anstånds-förfarandet ju icke tillämpas. I så fall måste då restitution ske, ett förfarande som av naturliga skäl måste bli ytterligt komplicerat och kanske därtill av ringa värde för den anståndsberättigade.

Stadsfogden i Örebro framhåller:

Jag kan ej finna, att tillräckligt starka skäl anförts för att anstånd bör erhållas för utskylder, som förfallit till betalning före militärtjänstgöringens början. De nuvarande reglerna, som medgiva anstånd med utskylder, som förfallit till betalning 3 månader före tjänstgöringens början, ha skapat onödigt mycket irritation. Dessa regler ha hos åtskilliga skattebetalare, såvitt jag kan bedöma, skapat den föreställningen, att staten ej tillräckligt uppskattar de samhällsmedborgare, som i rätt tid erlägga sina utskylder. Skattebetalningen är ingen populär företeelse. De flesta medborgare äro dock av den åsikten, att skatten såvitt möjligt bör erläggas i rätt tid. Om staten nu skapar regler, där underlåtenheten att i rätt tid betala utskylderna legaliseras, är man enligt min mening inne på fel väg.

Länsstyrelsen i Örebro län anser möjlighet till anstånd med skatt, som förfallit till betalning före militärtjänstgöringens början obehövlig och snarast innebärande en obehörig förmån i betraktande av att någon sådan möjlighet icke beretts den största kategorien skattskyldiga, nämligen de som hade att erlägga preliminär A-skatt och som vanligen finge det sämre ekonomiskt ställt under militärtjänstgöringen än andra värnpliktiga.

Länsstyrelsen i Stockholms län däremot anser det visserligen tveksamt, huruvida anstånd borde ifrågakomma för skatter, som förfölle till betalning omedelbart före värnpliktstiden, men vill icke bestrida, att under vissa förutsättningar svårigheter kunde uppstå även härutinnan.

Vad angår den tid, varunder anståndet efter uttryckningen skall gälla förklarar sig *centrala uppbornds-nämnden* intet ha att erinra mot förslaget om utsträckning av anståndstiden till tre månader efter tjänstgöringens slut.

Örebro stads familjebidrag-nämnd däremot framhåller, att det även efter tre månaders förlopp från uttryckningen räknat kunde vara besvärligt för de värnpliktiga att betala både nya löpande skatter och redan förfallna samt ifrågasätter därför, om icke ifrågavarande tidrymd borde förlängas ytterligare några månader, varigenom de värnpliktiga skulle beredas större möj-

lighet såväl att efter militärtjänsten »komma igång igen» som att verkligen inbetala sina skatter utan att bliva restförda.

I ett par yttranden har särskilt berörts frågan i vilka fall befrielse från restavgift bör vara medgiven beträffande skatt, varmed anstånd åtnjutits.

Centrala uppbördsnämnden finner det ur olika synpunkter önskvärt, att — som kommittén föreslagit — samma anståndstid komme att gälla såväl beträffande indrivningsåtgärder som i fråga om skyldighet att vidkännas restavgift å indrivet belopp.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län ansluter sig till kommitténs ståndpunkt i detta avseende med hänsyn till att den värnpliktige skulle kunna beviljas anstånd, tills han varit fri från tjänstgöring tre månader i följd och till att förslaget härutinnan överensstämde med vad som skulle gälla för skattskyldiga i allmänhet.

Försvarets socialbyrå däremot anmärker, att enligt skatteanståndsförordningen vore värnpliktig, som åtnjutit anstånd med skattebetalning, befriad från erläggande av indrivningsavgift, därest han inom ett år efter tjänstgöringens slut inbetalade de skatter som restförts under anståndstiden, och att förslaget i förevarande avseende innebure en försämring i förhållande till nuvarande bestämmelser. Byrån fortsätter:

Enligt byråns uppfattning synes det vara befogat, att de värnpliktiga i samma omfattning som för närvarande befrias från erläggande av restavgift. Den tid, som eljest kommer att stå till deras förfogande för inbetalning utan restavgift av under tiden för anståndet förfallna skatter synes nämligen vara så kort, att det särskilt för värnpliktiga, som undergått befälsutbildning, måste anses oskäligt, att de skola vidkännas restavgifter, då deras oförmåga att i förekommande fall betala skatterna inom anståndstiden får anses vara föranledd av värnpliktstjänstgöringen. Det synes alltså socialbyrån påkallat, att denna fråga ägnas närmare uppmärksamhet.

Försvarsväsendets personalvårdsnämnd anser också, att förevarande fråga borde upptagas till närmare övervägande. Nämnden anför:

Denna fråga, som får betydelse för åtskilliga värnpliktiga, synes dock få sin största aktualitet för sådana familjebidragsberättigade värnpliktiga, vilka enligt 27 § 1 mom. B—D värnpliktslagen åläggas längre utbildningstid än de värnpliktiga i allmänhet, d. v. s. bland annat värnpliktig, som vid armén eller kustartilleriet uttagits för utbildning till officer eller underofficer och vars tjänstgöring i en följd på grund härav får en varaktighet av två eller ett och ett halvt år. Då ifrågavarande värnpliktiga utrycka från militärtjänstgöring kunna de i vissa fall hava att erlægga utskylder, vilka hänföra sig till året före samt det år, de inryckte till militärtjänstgöring, ävensom till tiden för militärtjänstgöringen. Vid sidan av erläggandet av ifrågavarande utskylder synes man kunna utgå från att de i allmänhet också måste vidkännas löneavdrag för preliminärskatt. Att i dylika fall svårigheter med utskyldernas erläggande kunna uppkomma torde vara uppenbart och att omgående belägga vissa av utskylderna med restavgift, därest desamma icke kunna tillfullo erläggas under anståndstiden, torde allenast vara ägnat att ytterligare försvåra skattebetalningen. — — —

Kommittén har vid behandling av föreliggande frågor icke berört de sär-

skilda problem i avseende på gäldandet av utskylder, inför vilka nu i tjänst varande värnpliktiga komma att ställas i samband med uttryckning från dem åliggande tjänstgöring efter den nya uppbördsförordningens ikraftträdande. Vid ifrågasatt tidpunkt hava dessa värnpliktiga i sannolikt flertalet fall att erlagga betydande skattebelopp, för vilka anstånd varit beviljat, samtidigt som de på grund av den nya uppbördsförordningens ikraftträdande komma att vidkännas löneavdrag å dem i civil anställning tillkommande för-måner. Nämnden anser det föga sannolikt, att berörda värnpliktiga kunna bära denna dubbla skattebörd. Det synes nämnden därför kunna ifrågasättas, huruvida icke särskilda åtgärder på detta område äro erforderliga.

I några yttranden har slutligen framställts anmärkningar mot de föreslagna bestämmelserna om ansökningsförfarande och behovsprövning för åtnjutande av skatteanstånd.

Sålunda ifrågasätter *stadsfogden i Örebro*, om det ej vore en riktig väg att taga bort behovsprövningen samt befria den värnpliktige från att ingiva särskild ansökan. Stadsfogden anför:

I nästan samtliga fall beviljas nu anstånd här i staden. Så är också förhållandet å andra orter, enligt vad jag inhämtat. Den utredning, som sker genom familjebidragsnämnden, är oftast summarisk och ger ej alltid en klar bild av vederbörandes ekonomiska ställning. Då en inkallelse till militärtjänst i väl 99 % av antalet fall leder till att vederbörande får sin ekonomiska ställning försämrad, beviljas i allmänhet ansökningar om anstånd. Man kan då fråga sig, vad förfarandet med behovsprövning bör tjäna till. Är det inte lämpligt att helt slopa denna?

Om det gäller en person med mycket god ekonomi bör därav icke följa, att ansökan om anstånd alltid bör avslås. Jag har under min tjänstgöring som stadsfogde haft några fall, där vederbörande beviljats anstånd, enär de haft sina tillgångar så placerade, att de ej i rätt tid kunnat få dem disponibla för skattebetalningen. En person, som äger exempelvis en fastighet, kan givetvis understundom ha svårt att få likvida medel. Det är därför enligt min mening ej så självklart, att anstånd med erläggande av fastighetsskatt skall gälla under kortare tid än erläggande av andra utskylder.

Jag kan ej heller finna, att det skulle innebära någon större orättvisa, om samtliga värnpliktiga behandlades lika och erhöilo skatteanstånd utan behovsprövning. I detta fall kan ju erinras om, att vi nyligen fått en lag, som medger folkpension utan någon behovsprövning.

Om man slopar behovsprövningen — — — kommer detta att leda till, att ansökningar om skatteanstånd kunna bortfalla. En anmälan från militärmyndigheten till skattemyndigheten torde då vara tillfyllest. Det nuvarande systemet medför ofta, att de värnpliktiga på grund av okunnighet om lagens bestämmelser icke ingiva några ansökningar eller också inge dessa för sent. Härigenom komma de ej i åtnjutande av det anstånd, som lagen föreskriver. Vid samtal med dylika värnpliktiga ha dessa meddelat, att de trott, att särskild ansökan ej vore tillfyllest utan att det räckte med att förete inskrivningsbok, vari angäves tiden för militärtjänstgöringen. I åtskilliga fall ha de värnpliktiga ej upplysts om gällande bestämmelser.

Länsstyrelsen i Örebro län framhåller å andra sidan:

Då medgivande av anstånd endast innebär ett överflyttande av betalnings-skyldigheten till framtiden, kan ett sådant medgivande mången gång tänkas innebära, att den värnpliktige ehuru han beredes en tillfällig lättnad under tiden för värnpliktstjänstgöringen, för tiden därefter kommer i desto större svårigheter. Då en av huvudsynpunkterna vid uppbördsreformens

genomförande varit att underlätta skattebetalningen för allmänheten, är det därför av vikt att särskilt under fredstid största återhållsamhet iakttagas vid beviljandet av skatteanstånd för värnpliktiga. På grund härav synes stadgandet i 56 § 2 mom. andra stycket böra utformas mera positivt och föreskriva att anstånd skall beviljas endast om särskilda skäl härför föreligga.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anför:

Länsstyrelsen befarar — måhända med orätt — att, med den utformning 56 § 2 mom. i förslaget har, bestämmelserna däri kunna giva anledning till en allmän tolkning hos familjebidragsnämnderna, att anstånd böra beviljas antingen i hela den utsträckning, som enligt de föreslagna bestämmelserna kunna ifrågakomma, eller ock att anstånd överhuvud icke böra beviljas. — Då det torde få anses vara till fördel såväl för den värnpliktige som för det allmänna, att anstånd icke meddelas i större utsträckning än som är oundgängligen erforderligt för att avhjälpa den värnpliktiges betalningssvårigheter — behov av skatteanstånd kan i visst fall exempelvis föreligga beträffande kvarstående skatt men icke beträffande debiterad skatt efter däri erhållen jämkning — synes det böra för familjebidragsnämnderna och de lokala skattemyndigheterna tydligare framhållas — i tillämpningsföreskrifter eller i särskilda anvisningar från tillsyningsmyndigheten — att förut berörda myndigheter vid behandlingen av inkomna ansökningar bevilja skatteanstånd endast i oundgängligen erforderlig omfattning.

Riksräkenskapsverket slutligen anför:

Från den nuvarande skatteanståndsförordningen har kommittéförslaget övertagit stadgandet, att anstånd icke skall beviljas, där det med hänsyn till den värnpliktiges ekonomiska förhållanden samt skatternas storlek kan antagas, att den värnpliktige icke är i behov av anstånd. Det skall alltså presumeras, att behov av anstånd föreligger. Hittills har behov av skatteanstånd varit en tämligen normal följd av värnpliktstjänstgöringen. Från praktisk synpunkt har det därför legat närmast till hands att vägra anstånd endast då det varit påtagligt, att anstånd varit obehövt. Hädanefter torde anstånd vara behövt endast i undantagsfall. B-skatt lär komma i fråga för en mycket begränsad del av de 20- å 22-åringar, som under fredsförhållanden främst beröras av bestämmelserna. En stor del av de skattskyldiga kommer icke att påföras någon kvarstående skatt alls, och för flertalet av de övriga lär den kvarstående skatten komma att bli rätt obetydlig. I varje fall gäller detta sistnämnda, om de skattskyldiga utnyttja sina möjligheter att höja den preliminära skatten i händelse av behov. Det torde i allmänhet icke vara erforderligt, att en skattskyldig med icke alltför låga inkomster före värnpliktstjänstgöringen beviljas anstånd i fråga om en kvarstående skatt på några tiotal kronor; en viss grad av förutseende hos de skattskyldiga själva bör kunna förutsättas härvidlag. Riksräkenskapsverket anser för sin del, att den nämnda presumptionsregeln kunde komma att bidra till att onödigtvis normalisera anstånds-rätten och att den fördenskull bör utgå. Behovsprövningen bör alltså ske enligt samma principer som i de fall, vilka behandlas i 56 § uppbördsförordningen.

*Departements-
chefen.*

De nu gällande reglerna om skatteanstånd för värnpliktiga äro utformade med hänsyn till det hittills tillämpade uppbördssystemet, enligt vilket skatt utmättes efter den inkomst, som åtnjutits ett å två år innan skatten erlagges. Efter ikraftträdande av de nya uppbördsbestämmelserna, enligt vilka skatten skall i möjligaste mån uppbäras i omedelbart sammanhang med inkomstför-

värvet, kan det antagas att behovet av särskilda anståndsmöjligheter för de värnpliktiga kommer att bli betydligt mindre. I sådan riktning verkar även det förhållandet att beträffande kvarstående och tillkommande skatt meddelats generella regler om skatteanstånd, till vilka någon motsvarighet förut i stort sett icke funnits.

I vissa fall torde emellertid, på sätt militära skatteanståndskommittén anför, särskilda regler om skatteanstånd vid inkallelse till militärtjänstgöring få anses påkallade även efter de nya uppbördsbestämmelsernas ikraftträdande. Vid sådant förhållande och med hänsyn till angelägenheten av att hit hörande regler så utformas, att icke värnpliktens fullgörande bereder de skattskyldiga särskilda svårigheter beträffande utskyldsbetalningen, tillstyrker jag att vissa särbestämmelser, avpassade efter det nya uppbördssystemet, meddelas i fråga om de värnpliktiga.

Kommitténs förslag innebär i huvudsak, att värnpliktig skall kunna erhålla anstånd även med debiterad preliminär skatt, vilket icke är möjligt för andra skattskyldiga, att den i 56 § uppbördsförordningen för skattskyldiga i allmänhet stadgade längsta anståndstiden om ett år utsträcker att omfatta även viss tid efter militärtjänstgöringens slut, samt att anstånd skall kunna erhållas med skatt, som förfaller till betalning under militärtjänstgöringen eller under viss tid före dess början och efter dess slut. I sistnämnda avseende är för skattskyldiga i allmänhet stadgat, att anstånd endast kan erhållas beträffande skatt, som förfaller till betalning under högst två av de uppbördsterminer, vilka utlöpa närmast efter det ansökan om anstånd gjorts.

Vad först angår förslaget att anstånd skall kunna medgivas beträffande debiterad preliminär skatt har i flera yttranden gjorts gällande, att något egentligt behov av anstandsregler icke föreläge såvitt anginge dylik skatt. Därvid har ifrågasatts bl. a. om icke eventuella svårigheter att erlagga debiterad preliminär skatt borde kunna undanröjas genom jämkning av skatten.

I anledning härav vill jag framhålla, att enligt 53 § uppbördsförordningen jämkning skall avse åvägabringande av sådan ändring av preliminär skatt, att denna kommer att så nära som möjligt överensstämma med motsvarande slutliga skatt. Vid sådant förhållande synes jämkningsförfarandet knappast kunna, utan att ändring av förordningen sker, utnyttjas för åstadkommande av en annan fördelning å uppbördsterminerna av det efter jämkningen kvarstående skattebeloppet än som enligt eljest gällande regler skall ske. En dylik författningsändring — som ur vissa synpunkter kan vara önskvärd men som å andra sidan skulle medföra en ökning av skattemyndigheternas arbetsbörda — anser jag mig dock icke böra föreslå på grundval allenast av den nu föreliggande utredningen, utan torde denna fråga lämpligen böra upptagas vid den översyn av uppbördsförordningen, som förutsattes skola komma till stånd sedan det nya uppbördssystemet varit i tillämpning under någon tid. Emellertid bör framhållas, att en dylik författningsändring kommer att aktualisera jämväl frågan om medgivande av rätt för skattskyldig, vars inkomstförhållanden därtill föranleda, att — utan att nedsättning sker av det totala skattebeloppet — erhålla annan fördelning av skattebeloppet å uppbördsterminerna än som enligt huvudregeln skall ske.

På grund av det nu anförda och med hänsyn till vad skatteanstånds-kommittén i denna del yttrat, anser jag mig böra godtaga kommitténs förslag att anstånds-förfarandet för värnpliktiga må kunna avse även debiterad preliminär skatt. Jag vill emellertid understryka att en dylik lösning av frågan får anses vara av i viss mån provisorisk karaktär. Därest jämkningsinstitutet framdeles utbygges på sätt nyss antytts, torde nämligen anståndsregler beträffande preliminär skatt i huvudsak bliva obehövlige. Skulle å andra sidan en dylik utbyggnad av jämkningsinstitutet icke komma till stånd, torde böra övervägas att utsträcka anståndsreglerna i fråga om debiterad preliminär skatt till att avse jämväl andra än värnpliktiga.

Vad därefter angår förslaget om att anståndstiden skall kunna utsträckas till tre månader efter militärtjänstgöringens slut har mot förslaget i denna del annan erinran icke gjorts än att en familjebidragsnämnd ifrågasatt, om icke anståndstiden borde kunna förlängas ytterligare några månader. En ytterligare förlängning av anståndstiden anser jag mig emellertid icke böra förorda. Den av kommittén föreslagna anståndstiden överensstämmer i princip i detta avseende med den enligt nuvarande bestämmelser gällande, och det kan antagas, att behovet av anstånd blir mindre och icke större efter det nya uppbördssystemets genomförande.

I samband med sist berörda spörsmål torde frågan om befrielse från restavgift för skatt, varmed anstånd åtnjutits, böra upptagas till behandling. Enligt skatteanstånds-förordningen åtnjutes befrielse från indrivningsavgift icke blott om de utskylder, varmed anstånd beviljats, erläggas under anståndstiden utan även om de erläggas därefter men innan den värnpliktige ett år i följd varit fri från militärtjänstgöring. Enligt kommitténs förslag skall däremot befrielse från restavgift medgivas endast där skatten erlägges under anståndstiden. I ett par yttranden har framhållits, att befrielse från restavgift borde få åtnjutas i samma utsträckning som för närvarande är fallet.

Av praktiska skäl vore fördelaktigt, om anståndstiden och tiden för åtnjutande av frihet från restavgift kunde bringas att sammanfalla. Då de skattebelopp, beträffande vilka anstånd för framtiden komma att bliva erforderliga, i allmänhet torde bliva av betydligt mindre storleksordning än de belopp, för vilka anstånd enligt hittillsvarande ordning medgivits, synes den nu gällande bestämmelsen angående utsträckning av tiden för befrielse från restavgift kunna undvaras. Jag förordar sålunda kommitténs förslag att anståndstiden och tiden för åtnjutande av befrielse från restavgift skola sammanfalla.

Mot förslaget att skatteanstånd för till militärtjänstgöring inkallade skall kunna avse även utskylder, som förfallit till betalning före tjänstgöringens början, ha erinringar framställts i flera yttranden. Även jag anser att en bestämmelse om rätt till anstånd med dylika utskylder — en bestämmelse, varemot vissa invändningar kunde göras redan vid skatteanstånds-förordningens tillkomst — efter de nya uppbördsbestämmelsernas ikraftträdande är i huvudsak obehövlige. Med hänsyn härtill och då en regel om anstånds-rätt i nu förevarande fall icke skulle stämma väl överens med det nya uppbörds-

systemets grundprinciper, förordar jag att kommitténs förslag i detta avseende ändras så att anstånd icke får åtnjutas beträffande skatt, vilken förfaller till betalning tidigare än under uppbördstermin, som helt eller delvis infaller under tiden för militärtjänstgöringen.

Vad slutligen angår förslaget att anstånd skall kunna beviljas beträffande utskylder, som förfalla till betalning viss tid — tre kalendermånader — efter militärtjänstgöringens slut, har någon anmärkning mot förslaget i denna del icke framställts i remissyttrandena. Icke heller jag har något att erinra mot vad sålunda föreslagits, vilket för övrigt i princip överensstämmer med vad som gäller enligt skatteanståndsförordningen.

I övrigt får jag angående de föreslagna bestämmelserna framhålla följande.

Försvarets socialbyrå har uttalat önskvärdheten av att även värnpliktiga, som i fredstid fullgöra tjänstgöring av kortare varaktighet än 60 dagar, skola kunna medgivas skatteanstånd enligt de föreslagna särskilda reglerna. Jag delar icke socialbyråns mening härutinnan utan anser lika med kommittén, att de anståndsregler, som enligt den nuvarande 56 § uppbördsförordningen gälla för skattskyldiga i allmänhet, äro tillfyllest för dessa fall.

Mot de föreslagna reglerna om ansökningsförfarande och behovsprövning vid meddelande av anstånd har anmärkts å ena sidan att dessa regler borde slopas så att anstånd automatiskt komme att följa på en inkallelse till militärtjänstgöring och å andra sidan att reglerna om behovsprövning borde ytterligare skärpas. Enligt min mening bör det nya uppbördssystemet föra med sig, att beviljande av skatteanstånd för värnpliktiga i de flesta fall blir onödigt, och det synes då icke lämpligt att meddela bestämmelser om att vederbörande automatiskt skulle erhålla skatteanstånd vid inkallelse till militärtjänstgöring. Fastmera synes det mig, som om medgivande av anstånd nu skulle kunna begränsas till fall där skäl för anstånd *visas* föreligga. Jag anser därför att behovsprövningen bör ske efter samma principer som gälla för beviljande av anstånd för skattskyldiga i allmänhet. Ett särskilt ansökningsförfarande blir då givetvis nödvändigt. Vad angår ordning och tid för ingivande av ansökning m. m. har jag intet att erinra mot kommitténs förslag.

Mot bestämmelserna om vilka personalkategorier de särskilda anståndsreglerna skola avse har jag intet att erinra. Förslaget har i den delen lämnats utan erinran jämväl i remissyttrandena.

Riksräkenskapsverket har ifrågasatt ändring av 59 och 95 §§ uppbördsförordningen för undvikande av komplikationer i det fall att en arbetsgivare — vilken haft att göra löneavdrag under tiden närmast före den första uppbördstermin, som det åt den värnpliktige beviljade anståndet avser — underlåtit att göra sådant avdrag. Enligt min mening kan emellertid anledning till sådan ändring knappast sägas föreligga. Vid beviljande av anstånd med skatt, för vilken löneavdrag verkställts innan beslutet om anstånd meddelats, skall nämligen — därest icke för visst fall annat föreskrivits i anståndsbeslutet — det redan innehållna beloppet jämlikt 55 och 58 §§ uppbördsförordningen av arbetsgivaren återbetalas till den skattskyldige. I det av riks-

räkenskapsverket angivna exemplet torde alltså, om avdrag gjorts under den ifrågavarande månaden (mars), det avdragna beloppet regelmässigt hava bort återbetalas till den skattskyldige, så snart denne beviljats anstånd med under uppbördsterminen i maj förfallande skatt. Någon fördel av att arbetsgivaren eventuellt försummat att göra löneavdrag under mars hade den skattskyldige sålunda icke dragit.

Vad slutligen angår formen för anståndsreglernas meddelande anser jag, liksom kommittén, att dessa böra inarbetas i uppbördsförordningen i omedelbar anslutning till de regler, som gälla för beviljande av anstånd för andra skattskyldiga.

Löneavdrag å familjebidrag, hemortslön och vissa arbetslöshetsunderstöd.

Om familjebidrag och hemortslön åt värnpliktiga stadgas i familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99), som jämlikt kungörelsen den 29 mars 1946 (nr 100) i huvudsakliga delar trätt i kraft den 1 april 1946. Förordningen är tillämplig oberoende av huruvida tjänstgöringen fullgöres enligt 27 eller 28 § värnpliktslagen. I vissa avseenden äro dock förmånerna inskränkta under fredstjänstgöring. Vad angår sådan fredstjänstgöring, som utgöres av första tjänstgöring, fordras i fråga om vissa förmåner att den myndighet som förordnats att öva tillsyn över förordningens tillämpning — försvarets socialbyrå — medgivit, att förmånerna må utgå.

Familjebidragsbestämmelserna äro tillämpliga på värnpliktiga, d. v. s. på dem, som avlönas enligt för värnpliktiga gällande grunder. Därjämte har Kungl. Maj:t (med stöd av bemyndigande i förordningen) genom familjebidragskungörelsen den 29 mars 1946 (nr 101) förordnat om bestämmelsernas tillämpning i vissa fall å krigsfrivilliga m. fl.

Enligt familjebidragsförordningen utgående förmåner äro familjebidrag och hemortslön.

Familjebidrag kan, i den mån behov därav prövas föreligga, utgå såsom familjepening, bostadsbidrag, näringsbidrag, sjukbidrag och begravningsbidrag.

Familjepening utgår för familjemedlemmars livsuppehälle. Maximibeloppen per dag framgå av följande tariff.

Ortsgrupp	1	2	3
	För hustru och fränskild hustru ävensom — därest värnpliktig icke sammanlever med hustru eller hustrun, med vilken han sammanlever, är arbetsförmögen — för annan familjemedlem, som förestår hemmet åt värnpliktig med hemmavarande familjemedlem under 16 år	För annan familjemedlem över 16 år än som avses i kol. 1	För annan familjemedlem under 16 år än som avses i kol. 1.
	kronor	kronor	kronor
I	2: 75	1: 40	1: 10
II	3: —	1: 65	1: 20
III	3: 25	1: 90	1: 30

Barn och adoptivbarn, som stå under den värnpliktiges vårdnad, anses som familjemedlemmar endast om de äro under 16 år. Hustru, varmed den värnpliktige icke sammanlever, frånskild hustru, barn, som icke stå under hans vårdnad, föräldrar m. fl. anses jämlikt 3 § b) familjebidragsförordningen som familjemedlemmar, om den värnpliktige är underhållsskyldig mot dem och verkligen brukar bidraga till deras underhåll. Dyrortsgrupperingen är den för folkpensioneringen gällande.

Bostadsbidrag utgår för täckande av familjemedlemmarnas — i vissa fall ensamstående värnpliktigs — bostadsbehov. Bostadsbidrag kan utgå endast för den faktiska bostadskostnaden. Vid första tjänstgöring gäller dock, att bidraget som regel icke får beräknas högre än hyran å orten för bostad om ett rum och kök. Tillsynsmyndigheten må dock i särskilda fall medgiva hänsynstagande till hyra för två rum och kök.

Av näringsbidrag finnas två olika former, nämligen dels näringsbidrag för upprätthållande av rörelse och dels näringsbidrag, avsett att möjliggöra återupptagande efter militärtjänstgöringens slut av näring eller rörelse, som under tjänstgöringen måst nedläggas. Näringsbidrag, som avser upprätthållande av rörelse, utgår med högst 10 kronor för dag. Sådant bidrag är avsett att genom erforderligt tillskott för anställande av arbetskraft i näringen eller rörelsen möjliggöra sådant överskott, att de behov kunna täckas, som i vanliga fall tillgodoses genom familjepening och bostadsbidrag. Denna form av näringsbidrag utesluter följaktligen familjepening och bostadsbidrag. Med sistnämnda bidragsformer kan däremot förenas näringsbidrag för återupptagande av nedlagd rörelse. Detta bidrag, vilket utgör högst 100 kronor för månad, kan utgå exempelvis för gäldande av hyra för affärs- eller verkstadslokal.

Sjukbidrag och begravningsbidrag utgå för de särskilda behov, som uppkomma vid familjemedlems sjukdom eller frånfälle. Sjukbidrag kan utgå för läkar- och sjukhusvård, transporter, medicin, ortopediska och motsvarande hjälpmedel samt för tandvård. Begravningsbidrag utgår endast för hustru — 250 kronor — och för barn under 16 år — 150 kronor.

Hemortslön skall enligt 20 § familjebidragsförordningen — som dock ännu ej trätt i kraft — utgå utan behovsprövning såsom befälslön och långtidslön. Hemortslön förutsätter, att krigsavlöningsreglementet äger tillämpning, dock att Konungen äger förordna, att långtidslön må utgå under tid, då värnpliktiga äro inkallade jämlikt 27 § 2 mom. värnpliktslagen. Befälslön utgår till befordrade värnpliktiga med mot tjänstegraden (beställningen) svarande belopp, vilket uppgår till lägst 50 öre och högst 3 kronor 50 öre för dag. Långtidslön utgår till samtliga värnpliktiga sedan — utöver 360 dagars fredstjänstgöring — viss tids tjänstgöring enligt 28 § 1 mom. eller, om Konungen så förordnar, 27 § 2 mom. värnpliktslagen fullgjorts. Den utgör en krona, en krona 50 öre eller 2 kronor om dagen, allt efter tjänstgöringstidens längd.

Familjebidrag och hemortslön utbetalas av kommunala familjebidragsnämnder.

Vid behovsprövning för familjebidrag tages hänsyn till inkomster i familjen med undantag av den värnpliktiges militära löneförmåner, till vilka även hemortslön räknas. För vanliga fall äro detaljerade föreskrifter rörande hänsynstagande till föreliggande inkomster meddelade. Vissa inkomstbe-
lopp inverka icke på familjebidragets storlek. Den värnpliktiges från civil anställning bibehållna avlöning påverkar familjebidraget allenast i den mån den bibehållna avlöningen överstiger en fjärdedel av den normala. Av hustruns arbetsinkomst undantages vid behovsprövningen en fjärdedel och i varje fall 75—125 kronor för månad, beroende på om den värnpliktige själv har bibehållen arbetsinkomst eller icke. För hustruns återstående arbetsinkomst sker avdrag enligt en stigande skala.

Hemortslön, familjepennning för hustru och barn under 16 år samt begravningsbidrag utgå helt av statsmedel. Av kostnaden för övriga bidragsformer stannar 5—20 %, olika för olika bidragsformer, å kommunen, medan återstoden utgår av statsmedel.

Familjebidrag utgör enligt bestämmelse i punkt 6 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen skattepliktig intäkt av tjänst. Detsamma torde, fastän uttrycklig bestämmelse härom saknas, vara fallet med hemortslön. Löneavdrag synes sålunda böra ske jämlikt 46 § uppbördsförordningen, där-
est familjebidraget eller hemortslönen utgör den värnpliktiges huvudsakliga inkomst av tjänst.

I sitt betänkande har *skatteanståndskommittén* som nämnts berört vissa spörsmål i samband med frågan om löneavdrag å familjebidrag utan att dock framlägga något förslag i ämnet. Kommittén har därvid erinrat om, att familjebidragsnämnd i princip hade att verkställa sådant avdrag, om än i många fall befrielse härifrån kunde komma att meddelas enligt 48 § 2 mom. uppbördsförordningen, samt vidare anförde:

Vid fall av kortvarig tjänstgöring (repetitionsövningar om 30—60 dagar eller efterutbildningsövning om 30 dagar) kommer detta att medföra avsevärda olägenheter såväl för den värnpliktige som för familjebidragsnämnderna. Kommittén ifrågasätter, huruvida det icke vore ändamålsenligt att generellt medgiva befrielse från löneavdrag å familjebidrag, där militärtjänstgöringen från början kan beräknas icke komma att överstiga 60 dagar i följd.

Där försörjningsplikt föreligger gentemot sådana underhållsberättigade, som avses i 3 § b) familjebidragsförordningen, utgår familjebidrag högst med belopp, motsvarande underhållsbidraget. Löneavdrag å bidraget skulle innebära, att den underhållsberättigade, till vilken bidraget utbetalas, erhåller ett mindre belopp än som hittills kunnat utbetalas.

Motsvarande problem möter, där familjebidrag utgår i form av bostadsbidrag med belopp motsvarande hyran. Löneavdrag här skulle innebära, att svårigheter kunna uppstå för den värnpliktige att behålla sin bostad.

I åtskilliga av de förut omnämnda *remissyttrandena* har förevarande fråga särskilt berörts. I flera yttranden har därvid uttalats, att löneavdrag å familjebidrag överhuvud taget icke borde ifrågakomma. I några yttranden har där-
jämte framhållits, att löneavdrag ej heller borde göras å hemortslön.

Chefen för försvarsstaben understryker vikten av att de av kommittén berörda spörsmålen om löneavdrag å familjebidrag finge en tillfredsställande lösning och anför vidare:

Preliminär skatt å sjukbidrag kan i många fall te sig obillig. I vissa fall är det tänkbart, att sådan skatt å bidrag, som avses för exempelvis läkemedelskostnad, äventyrar bidragets syfte. Måhända finnes anledning att återupptaga frågan om sjukbidragets hänförande till icke skattepliktiga intäkter.

Skatt för familjepening enligt 3 § b) familjebidragsförordningen skall i sådana fall, då fråga är om sådant periodiskt understöd, som beskattas hos bidragsmottagaren, stanna å denne och icke å den värnpliktige.

Näringsbidrag utgör skattepliktig inkomst av tjänst för den värnpliktige. Enär den värnpliktige i här avsedda fall är närings- eller rörelseidkare, kan i vissa fall inträffa, att preliminär skatt å inkomstkällan »tjänst» icke motsvarar skatteförmågan, enär näringsbidraget till större eller mindre del åtgår för avdragsgilla utgifter i näringen eller rörelsen. I fråga om exempelvis ensamstående värnpliktig, som erhåller näringsbidrag enligt 15 § familjebidragsförordningen, torde bidraget sålunda icke medföra någon slutlig skatt.

Slutligen vill jag peka på de spörsmål, som uppkomma, om bestämmelserna i familjebidragsförordningens 20 § sättas i kraft och bliva tillämpliga.

Försvarets socialbyrå anser de förhållanden, varunder familjebidrag utgå, böra föranleda, att löneavdrag aldrig göras å dylika bidrag. Byrån anför:

De i gällande familjebidragsförordning givna bestämmelserna möjliggöra endast beviljande av familjebidrag, som kunna anses motsvara existensminimum, och detta har också kommit till uttryck i förordningen genom att däri intagits föreskrift, att familjebidrag icke må överlätas och ej heller tagas i mät (36 §). Detta innebär, att restförd skatt icke kan uttagas av den värnpliktige genom införsel å honom tillkommande familjebidrag. I konsekvens härmed torde löneavdrag för källskatt ej heller böra ifrågakomma. Stöd för en sådan uppfattning lämna för övrigt även de i uppbördsförordningen intagna bestämmelserna om att löneavdrag icke skall verkställas å förmåner, som endast täcka existensminimum. De exempel i fråga om verkningarna av löneavdrag å familjebidrag, som anförts av kommittén, synas tillräckligt belysa förhållandena. Här må allenast anföras, att om löneavdrag skall verkställas å familjebidrag, följderna måste bliva att reglerna för bestämmande av familjebidragsbeloppen måste underkastas översyn. Härtill kommer att verkställandet av löneavdrag å familjebidragsförmåner skulle medföra en avsevärt ökad arbetsbörda för familjebidragsnämnderna, vilken skulle bliva särskilt betungande vid en eventuell förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering.

Byrån framhåller därefter, att spörsmålet om löneavdrag finge aktualitet även beträffande hemortslön, enär denna skulle utbetalas av familjebidragsnämnderna. Hemortslön hade visserligen delvis en annan karaktär än familjebidragen, men övertvägande skäl talade för att löneavdrag icke heller verkställdes å hemortslönen, helst som denna huvudsakligen vore avsedd att utgå under tid för förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering.

Försvarsväsendets personalvårdsnämnd anför:

Samtliga former av familjebidrag — med undantag av begravningsbidrag — utgå efter behovsprövning. I vissa fall — exempelvis familjepening till barn utom äktenskap och bostadsbidrag — kan familjebidraget enligt gällande

bestämmelser icke utgå med högre belopp än som svarar mot vad den värnpliktige avtalsenligt har att erlægga. Såsom kommittén framhållit är familjebidrag skattetekniskt att betrakta såsom skattepliktig intäkt av tjänst, och det bör följaktligen ankomma på familjebidragsnämnd såsom utbetalande myndighet att verkställa löneavdrag å det utgående familjebidraget. Med hänsyn till avvägningen av familjebidragsbeloppen synes det emellertid kunna leda till uppenbart orimliga konsekvenser, om löneavdrag skall göras å utgående familjebidrag. Även om uppbördsförordningen medgiver den lokala skattemyndigheten att efter ansökan av den skattskyldige förordna, att avdrag icke skall ske å här omnämnt bidrag, får det enligt nämndens uppfattning anses angeläget, att frågan om att generellt medgiva befrielse från löneavdrag å familjebidrag göres till föremål för närmare övervägande. Härför talar jämväl den omständigheten, att familjebidragsnämnderna i vissa fall icke torde kunna förutsättas medhinna det merarbete, som genom skyldigheten att göra avdrag å familjebidrag skulle åläggas dem. I särskilt hög grad betungande skulle denna uppgift bliva för den händelse förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering skulle anbefallas. Enahanda skäl synas i huvudsak kunna göras gällande i avseende på den förmån av hemortslön, som enligt familjebidragsförordningen kan utgå.

Socialstyrelsen finner en bestämmelse om befrielse från löneavdrag å familjebidrag i fall, där militärtjänstgöringen från början kunde beräknas icke komma att överstiga 60 dagar i följd, lämplig och ifrågasätter även, om det icke av praktiska skäl vore lämpligt att medgiva befrielse från löneavdrag, där familjebidrag utginge för fullgörande av fastställd underhållsskyldighet eller i form av bostadsbidrag. En dylik befrielse skulle i själva verket fungera som ett partiellt, automatiskt verkande anstånd med skattebetalningen. Om sådan befrielse ej medgåves, torde det i längden bli nödvändigt att ändra familjebidragsbestämmelserna därhän, att det utgående familjebidraget efter verkställt löneavdrag täckte underhållsbidraget resp. bostadskostnaden. Saken hade betydelse ur socialvårdens synpunkt, eftersom de socialvårdande organens understödsverksamhet kunde nödgas träda i funktion, om ingen förändring i något av nämnda hänseenden vidtoges. De av socialstyrelsen antydda frågorna borde utan dröjsmål upptagas till närmare prövning.

Jämväl *statskontoret*, *överståthållarämbetet* och *länsstyrelsen i Stockholms län* uttala, att frågan om löneavdrag å familjebidrag borde upptagas till prövning.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anser, att befrielse för familjebidragsnämnd att göra avdrag för skatter å familjebidrag generellt borde meddelas, då militärtjänstgöringen från början kunde beräknas icke komma att överstiga 60 dagar i följd, då familjepening utginge jämlikt 3 § b) familjebidragsförordningen samt då familjebidrag utginge i form av bostadsbidrag, men icke i andra fall. Det torde få betecknas som en fördel såväl för den värnpliktige som för staten att skatten å uppburet familjebidrag om möjligt erlades preliminärt. För de särskilda fall, där befrielse jämlikt 48 § 2 mom. uppbördsförordningen borde komma i fråga, hade den värnpliktige alltid möjligheten att vid behov av befrielse hänvända sig till den lokala skattemyndigheten.

Av de familjebidragsnämnder, som yttrat sig i förevarande fråga, ha de flesta uttalat sig för generell befrielse från löneavdrag å familjebidrag. Av familjebidragsnämndernas yttranden må här omnämnas följande.

I ett av familjebidragsnämnden i Stockholm åberopat yttrande av nämndens direktör anmärkes, att en värnpliktig, som hade att utgiva underhållsbidrag till familjemedlem, som icke tillhörde hans hushåll, ibland ägde från sin skattepliktiga inkomst avdraga hela detta belopp och att mottagaren hade att uppgiva beloppet till beskattning. Därest i ett sådant fall löneavdrag skulle göras å familjebidraget, skulle detta innebära, att avdrag gjordes å ett för den värnpliktige skattefritt belopp — måhända hans enda inkomst — för den skattskyldighet, som åvilade annan person.

Om de tekniska svårigheterna vid löneavdragets verkställande anföres i detta yttrande:

För att kunna verkställa löneavdrag måste familjebidragsnämnden ha debetsedeln i god tid före första utbetalningen, vilken i regel infaller inom en vecka efter inställelsen. Vid inkallelser jämlikt 28 § värnpliktslagen har, efter vad erfarenheten visat, en värnpliktig ofta haft att inställa sig inom mycket kort tid efter erhållen inkallelseorder. Det kan därför uppstå svårigheter för honom att i tid överlämna debetsedeln och en underlåtenhet härutinnan kan komma att medföra, att löneavdrag verkställles med 25 procent av familjebidraget. I de fall en värnpliktig under militärtjänstgöring äger bibehålla viss inkomst av civil anställning uppstå ytterligare svårigheter, då ju avdraget i de fall, där skattskyldig har löneinkomst från flera håll, skall göras av huvudarbetsgivaren, varmed avses den arbetsgivare, från vilken den skattskyldige har sin huvudsakliga inkomst av tjänst. Även om man i de fall familjebidrag utgör den värnpliktiges huvudsakliga inkomst — ett flertal privatanställda uppbära under militärtjänstgöring 25 procent av civil lön, vilket ju ej inverkar på familjebidragets storlek — skulle anse, att den civila arbetsgivaren har att verkställa löneavdraget, uppstå ökade svårigheter för familjebidragsnämnderna i fortsättningen.

Familjebidragsnämnden i Göteborg understryker, att familjebidraget åtminstone i de större städerna måste anses utgöra absolut existensminimum, varför något löneavdrag å detsamma ej borde ifrågakomma. Nämnden anföres vidare:

Vid inkallelser till repetitionsmöten och efterutbildningsövning, då kanske tre årsklasser inrycka samtidigt (varje årsklass i Göteborg torde omfatta något över 2 000 man), skall nämnden ha att mottaga tusentals skattsedlar för att efter en månad återlämna dem till vederbörande. Inlämnas icke skattsedeln är nämnden skyldig att innehålla 25 % av familjebidraget. Enligt uppbördsförordningen 48 § 2 mom. kan efter ansökan från den värnpliktige den lokala skattemyndigheten förordna, att löneavdrag icke skall ske. Vid massinkallelser till repetitionsövningar och efterutbildningsövning skulle dylikt ansökningsförfarande försorsaka särskilt de större familjebidragsnämnderna ett oerhört arbete, som endast medförde, att utbetalningen av familjebidrag försvårades och försenades. Därför ifrågasätter kommittén också, huruvida det icke vore ändamålsenligt att generellt medgiva befrielse från löneavdrag å familjebidrag, där militärtjänsten från början kan beräknas icke komma att överstiga 60 dagar i följd. Familjebidragsnämnden anser emellertid, att sådan befrielse bör utvidgas och oavsett tjänstgöringstidens

längd gälla alla till militärtjänst inkallade, vilka åtnjuta familjebidrag. Antalet av de värnpliktiga, som skola fullgöra längre tid än 60 dagar, är nämligen så stort och de inkallas i allmänhet på en gång att även härigenom avsevärda olägenheter kunna uppstå. Rekryterna, som skola fullgöra första tjänstgöringen, inrycka i allmänhet i april. I en stad av Göteborgs storleksordning torde av en årsklass cirka 500 rekryter ansöka om familjebidrag vid inryckningen. Alla dessa erhålla givetvis icke bidrag, men man kan utgå ifrån att de allesammans, samtidigt som de ingiva ansökan om familjebidrag, även inkomma med ansökan att slippa avdrag för skatt. Detta onödiggöres därest befrielse från löneavdrag å familjebidrag göres generell.

Centrala uppborðsnämnden framhåller, att familjebidraget — bortsett från sådana fall där den värnpliktige under militärtjänstgöringen finge behålla en i förhållande till familjebidraget betydande del av civil tjänsteinkomst — vanligtvis torde utgöra den värnpliktiges huvudsakliga skattepliktiga inkomst av tjänst, i följd varav familjebidragsnämnden vore skyldig verkställa löneavdrag härå för gäldande av den värnpliktiges preliminära och kvarstående skatt. Nämnden anför vidare:

I och för sig synes anledning icke föreligga att medgiva familjebidragsnämnderna någon särställning beträffande skyldigheten att verkställa löneavdrag. Emellertid torde, såsom kommittén framhåller, befrielse från att verkställa löneavdrag i många fall komma att meddelas jämlikt 48 § 2 mom. uppborðsförordningen. Detta förhållande sammanställt med de särskilda av kommittén påvisade nackdelar, som löneavdrag i vissa fall skulle medföra, kan motivera att frågan, om löneavdrag å familjebidrag överhuvud taget bör förekomma, göres till föremål för närmare övervägande. Nämnden vill dock påpeka att i samband härmed måste prövas familjebidragets karaktär av skattepliktig inkomst. Det torde vara lämpligt att dessa frågor tills vidare få anstå till dess någon erfarenhet vunnits av uppborðsförordningens tillämpning. Även om de lokala skattemyndigheterna och familjebidragsnämnderna förorsakas ett visst merarbete, torde tillsvidare fråga om befrielse från löneavdrag för familjebidrag från fall till fall böra bli föremål för nämnda skattemyndigheters prövning.

I detta sammanhang torde till behandling även få upptagas frågan om löneavdrag å vissa arbetslöshetsunderstöd.

I en till finansdepartementet ingiven den 16 oktober 1946 dagtecknad skrivelse har *statens arbetsmarknadskommission* hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för åvägbringande av sådan ändring av 10 och 46 §§ uppborðsförordningen att preliminär A-skatt ej skulle erläggas och löneavdrag ej verkställas beträffande kontantunderstöd, som med statsbidrag utgaves av arbetslöshetsnämnd.

Vid denna framställning fanns fogad en promemoria angående kontantunderstöd vid arbetslöshet av följande lydelse:

Kontantunderstöd vid arbetslöshet kan av arbetslöshetsnämnd efter medgivande av Statens arbetsmarknadskommission och med bidrag av statsmedel utgivas dels i form av dagunderstöd, dels i form av dagunderstödet eller daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa supplerande hyreshjälp.

A. *Dagunderstödet*, som efter behovsprövning får utgivas för endast sex dagar per vecka, är maximerat med hänsyn till dels den understöddes försörjningsplikt, dels den ortsgrupp enligt lagen om folkpensionering, som kommunen tillhör. Från den 10 mars 1944 och alltjämt gällande maximibelopp framgå av följande sammanställning.

Ortsgrupp	Dagunderstöd						
	Man och hustru	Ensam person över 18 år	Ensam person 16—17 år	Barn under 16 år per barn		Man, hustru 3 barn	Man, hustru 6 barn
				1—3 barn	4—6 barn		
I	4: —	2: 50	1: 50	0: 85	0: 80	6: 55	8: 95
II	4: 25	2: 75	1: 75	1: 05	0: 80	7: 40	9: 80
III	4: 50	3: —	2: —	1: 25	0: 80	8: 25	10: 65

B. *Hyreshjälpen*, som ävenledes utgives efter behovsprövning, får utgå med följande maximibelopp per månad. Såsom framgår av sammanställningen äro ortsgруппerna vad beträffar hyreshjälp indelade i fyra respektive fem undergrupper.

Ortsgrupp	Hyreshjälp	
	familjeförsörjare	ensamstående
I a	—	—
b	20: —	10: —
c	30: —	15: —
d	40: —	20: —
II a	20: —	10: —
b	30: —	15: —
c	40: —	20: —
d	50: —	25: —
e	60: —	30: —
III a	40: —	20: —
b	50: —	25: —
c	60: —	30: —
d	70: —	35: —
e	90: —	45: —

Såsom en allmän princip vid understödsskalans tillämpning gäller, att det totala understödet, varmed förstås summan av dagunderstöd och hyreshjälp, ej må uppgå till

- den i orten gängse lönen för icke kvalificerad arbetskraft eller
- de inkomster vederbörande åtnjutit under förutvarande arbetsanställning.

Person, som uppbär daghjälp från erkänd arbetslöshetskassa, kan icke samtidigt erhålla dagunderstöd.

I de flesta fall utgår dagunderstödet med angivna maximibelopp. Sålunda utbetalade arbetslöshetsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö under perioden mars—maj 1946 maximibelopp till resp. 96,43, 82,94 och 92,90 % av de dagunderstödda. Stockholm och Göteborg tillhöra ortsgрупп III och Malmö ortsgрупп II.

Vad hyreshjälpen beträffar utgår denna med reducerade belopp i långt större utsträckning än dagunderstödet. Detta sammanhänger med att i hem-

met boende vuxna barn med egen inkomst i många fall bidra till hyran eller att något rum uthyrt till inneboende. Under perioden mars—maj 1946 utbetalades i Stockholm, Göteborg och Malmö maximibelopp till resp. 28,47, 10,26 och 41,18 % av dem, som uppbyro hyreshjälp, och med reducerade belopp till resp. 71,53, 89,74 och 58,82 %. Maximibeloppen utgöra i Stockholm och Göteborg 90 kronor per månad för familjeförsörjare och 45 kronor per månad för ensamstående samt i Malmö 60 resp. 30 kronor per månad.

Understödsperioderna ha under de senare åren varit relativt kortvariga, beroende på den med anledning av den goda tillgången på arbetstillfällen i öppna marknaden livliga omsättningen av hjälpsökandeklientelet. I de större städerna torde minst en tredjedel av de vid varje månads början anmälda hjälpsökande under månaden absorberas av arbetsmarknaden.

De längsta understödsperioderna, cirka två månader, uppvisa sådana hjälpsökande, som under vakansperioder i arkivarbete uppbära understöd. Övriga understödda åtnjuta utom i rena undantagsfall dagunderstöd under kortare perioder, i allmänhet varierande mellan några dagar och cirka en månad.

Dagunderstödsverksamhetens omfattning framgår av följande tablå, som utvisar antalet dagunderstödda i hela riket vid slutet av varje månad åren 1937—1945 samt vid slutet av månaderna januari—september 1946.

Månad	Antal understödda									
	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946
Jan.	5 497	4 725	6 206	3 273	14 089	9 183	2 738	5 013	2 180	1 222
Febr.	6 073	4 985	2 924	3 423	17 338	10 191	2 352	5 213	2 751	1 201
Mars	5 774	4 692	7 028	3 493	17 369	8 524	1 954	4 929	2 708	960
April	3 565	3 282	5 847	2 676	15 288	5 631	1 561	3 529	1 758	401
Maj	1 506	1 372	2 441	1 279	10 829	2 082	1 006	1 126	1 102	128
Juni	140	810	529	993	6 677	974	460	353	620	77
Juli	—	220	—	1 009	4 140	822	327	247	461	45
Aug.	—	265	—	1 532	3 316	781	248	210	345	45
Sept.	—	304	—	2 694	3 201	817	280	317	353	50
Okt.	167	1 068	842	5 702	2 427	654	516	456	375	
Nov.	1 284	2 146	1 811	8 330	3 123	898	1 287	541	480	
Dec.	3 251	4 566	2 930	10 765	6 974	1 778	3 303	1 447	801	

Såsom framgår av tablå har understödsverksamheten under de senare åren haft mycket ringa omfattning. Detta sammanhänger givetvis med de gynnsamma förhållanden, som varit rådande på arbetsmarknaden. Med hänsyn till de omfattande beredskapsåtgärder, som vidtagits för att åstadkomma en jämn och hög sysselsättning, torde man emellertid kunna utgå ifrån att understödsverksamheten vid en eventuell arbetslöshetskris ej kommer att få tillnärmelsevis samma omfattning som under krisen på 1930-talet, då det högsta antalet samtidigt understödda utgjorde 60 604 (januari 1934).

Men trots alla beredskapsåtgärder torde arbetsprogrammet vid en kris nödvändigtvis behöva kompletteras med kontanthjälp åt arbetslösa i sådana fall, då de ej äro arbetslöshetsförsäkrade. Det kommer vanligen att krävas viss tid, innan friställd arbetskraft kan återinpassas i produktionen, beredas sysselsättning vid beredskapsarbete eller placeras vid omskolningskurser. Om de arbetslösa, vilka vid behovsprövningen konstaterats vara i oundgängligt behov av hjälp, då ej skulle komma i åtnjutande av det existensminimum, som kontantunderstöden få anses utgöra, skulle de bli tvungna att för sitt uppehälle anlita fattigvården. Såsom ovan framhållits skulle dock ansträngningarna att bibehålla en hög och jämn sysselsättning begränsa understöds-

verksamheten högst avsevärt samt dessutom göra understödsperioderna relativt kortvariga i de fall kontantunderstöd trots allt ej kunde undvikas.

Vid sidan av den egentliga kontantunderstödsverksamheten för arbetslösa kan arbetslöshetsnämnd medgivnas rätt att såsom statsunderstödd arbetslöshets hjälp efter behovsprövning utgiva jämväl vissa andra kontanta bidrag. Dessa särskilda understödsformer äro följande.

a) Inackorderingsbidrag till sådana deltagare i yrkesutbildningskurser för arbetslösa, som ej äro bosatta på kursorten, samt dagunderstöd och hyreshjälp till deras i hemorten kvarboende familjer. Dagunderstöd och hyreshjälp till på kursorten bosatta kursdeltagare. Kurserna pågå i allmänhet sex, i vissa fall fyra månader. Någon enstaka gång har det hänt, att kursdeltagare, som avslutat kurs, medgivits ytterligare utbildning under några månader vid annan kurs.

b) Rese- och beklädnadsbidrag till deltagare i yrkesutbildningskurser för arbetslösa samt i vissa fall kontanta bidrag och beklädnadsbidrag till elever vid centrala verkstadsskolor.

c) Ortstillägg och hyresbidrag till sådana försörjningspliktiga arbetslösa, som hänvisas till beredskapsarbete utom hemorten.

d) S. k. självhjälp, d. v. s. bidrag till klädesutrustning, verktyg, resor m. m., avsedda att möjliggöra sökande respektive antagande av arbete på annan ort.

Arbetslöshetsunderstöd är principiellt att betrakta som skattepliktig inkomst. Införsel i understöd har emellertid enligt vad som kunnat inhämtas från arbetslöshetsnämnder veterligen aldrig förekommit och torde ej heller kunna förekomma med hänsyn till stadgandet i 7 § lagen om införsel, att införsel må ske endast i den mån inkomsten överskjuter vad vederbörande kan anses behöva till underhåll för sig själv och för maka och oförsörjda barn och adoptivbarn. Då understödet fastställs efter behovsprövning, torde det få anses icke överskjuta nämnda underhållskostnader.

Vad beträffar frågan om beskattningsform torde preliminär beskattning enligt uppborädsförordningen av den 31 december 1945 ej lämpligen kunna tillämpas. Skulle preliminär skatt utgöras för arbetslöshetsunderstöd och avdrag således verkställas, torde understödets maximisatser behöva höjas. Då understöden vid behovsprövningen nämligen fastställas till vad de hjälp-sökande anses oundgängligen behöva för sitt uppehälle, skulle ett avdrag för skatt sänka understöden under existensminimum.

Om understöden dock skulle bli föremål för preliminär beskattning, torde man vidare kunna förutse 100-procentig framställning från arbetslöshetsnämnderna till de lokala skattemyndigheterna om befrielse från skyldigheten att uttaga preliminär skatt.

Över arbetsmarknadscommissionens framställning hava, efter remiss, *ytt-randen* avgivits av socialstyrelsen, överståthållarämbetet och centrala uppborädsnämnden.

Socialstyrelsen tillstyrker framställningen, främst med hänsyn till de praktiska olägenheter som skulle följa med en tillämpning av bestämmelserna om löneavdrag beträffande arbetslöshetsunderstöd, samt anför vidare:

Dessa olägenheter böra ses mot bakgrunden av de relativt små skattebe- lopp, som det kan bli fråga om. En särskild omständighet kan härvid också komma i betraktande. Då en löntagare blir arbetslös under en del av ett år, bli hans inkomster av arbetslöshetsunderstöd och arbetslön på grund av karenstidsbestämmelser o. s. v. som regel lägre än de inkomster, han skulle ha åtnjutit, om han hela året fått vara i arbete. Avdragen på arbetsinkomsten

komma därför att beräknas efter en för hög procentsats, vilket kan hava till följd att summan av de under året företagna avdragen på enbart arbetslönen kan bli i det närmaste lika stor som den skatt, som slutligen skall betalas på arbetslön och kontantunderstöd. Täckning för skatten kan därför i dylika fall ofta erhållas genom avdrag uteslutande på arbetslönen, varför avdrag på kontantunderstödet i sådana fall blir obehövt.

Det bör vidare beaktas, att den föreliggande frågan ur beskattningssynpunkt får en allt mindre betydelse, i samma mån som arbetslöshetskassorna i en alltmera ökad omfattning övertaga uppgiften att utgiva understöd vid arbetslöshet.

Överståthållarämbetet framhåller, att arbetslöshetsunderstöd enligt rättspraxis togs till beskattning som inkomst av tjänst, varför jämlikt 3 § 1. uppbördsförordningen även löneavdrag för preliminär skatt skulle verkställas å dylikt understöd. Vidare framhåller ämbetet, att följden av en fullständig befrielse från preliminär skatt — som arbetsmarknadskommissionen syntes ha avsett — skulle bli, att ifrågavarande skattskyldiga drabbades av kvarstående skatt å belopp, motsvarande arbetslöshetsunderstöden, och sålunda under följande år drabbades av en dubbel skattebörd. Ämbetet fortsätter:

Härtill kommer, att denna kvarstående skatt författningens enligt skulle uttagas genom löneavdrag i då utgående arbetslöshetsunderstöd. Något annat är ju icke av kommissionen föreslaget och skulle för övrigt helt strida mot principerna för det nya systemet; endast anstånd under högst två uppbördssterminer kan ifrågakomma. I vissa fall skulle därför ett bifall till kommissionens hemställan innebära, icke att arbetslöshetsunderstöden undantages från inkomst, varå löneavdrag skall ske, utan att löneavdragen verkställdes två år senare än i andra fall.

Utöver vad sålunda anförts må anmärkas, att antalet personer, vilka uppbära arbetslöshetsunderstöd, för närvarande är synnerligen ringa, varför något behov av omedelbara åtgärder av ena eller andra slaget näppeligen kan anses föreligga. Innan någon dylik åtgärd vidtages erfordras säkerligen en ingående utredning av hithörande frågor, vilken utredning i så fall bör avse även spörsmålet om löneavdrag å familjebidrag samt kommunala pensions-tillskott.

Den frågan kan givetvis i detta samband uppkomma, huruvida icke arbetslöshetsunderstöden borde helt överföras till gruppen icke skattepliktiga intäkter och således ej heller vid den årliga taxeringen tagas till beskattning. En sådan åtgärd borde emellertid principiellt förutsätta, att vid understödets avvägande hänsyn tages till dylik skattebefrielse, något som dock i sak bleve likvärdigt med löneavdrags verkställande. På sätt i tidigare sammanhang framhållits skulle emellertid en dylik skattebefrielse kunna antagas framkalla berättigat missnöje hos arbetsanställda, vilka kanske ej uppbure högre lön än som motsvarade arbetslöshetsunderstöden men som vore pliktiga erlägga skatt härå. Härtill kommer den inverkan en dylik skattebefrielse under tider av omfattande arbetslöshet skulle erhålla för kommunernas ekonomi. Spörsmålet om fullständig skattebefrielse för intäkter av denna och annan art är icke ny. Densamma har emellertid hittills funnits vara icke genomförbar och så torde alltjämt vara förhållandet.

Centrala uppbördsnämnden erinrar om sitt uttalande att de av skatteansvärdskommittén angivna frågorna om löneavdrag å familjebidrag tills vidare borde få anstå, samt anför därefter:

Kontantunderstöd vid arbetslöshet synes visserligen ur skattesynpunkt och beträffande frågan om skyldighet att verkställa löneavdrag till sin natur vara närbesläktat med familjebidrag. Beträffande arbetslöshetsunderstödet torde dock dess karaktär av behovsprövat understöd vara mera markerad än vad gäller familjebidrag. Ur denna synpunkt kunde måhända skäl föreligga att icke motsätta sig bifall till arbetsmarknadskommissionens förslag.

Av den vid arbetsmarknadskommissionens framställning fogade promemorian ävensom av uppgifter, som nämnden inhämtat från de erkända arbetslöshetskassornas verksamhet, framgår emellertid att arbetslösheten och i följd härav även arbetslöshetsunderstöden för närvarande hava en mycket ringa omfattning. Med hänsyn härtill skulle en författningsändring under rådande förhållanden beröra ett relativt litet antal skattskyldiga.

Vid en författningsändring torde man därjämte icke kunna underlåta att till övervägande upptaga kontantunderstödens karaktär av skattepliktig inkomst i jämförelse med understöden från arbetslöshetskassorna, vilka äro undantagna från skatteplikt. Detta är en fråga av stor räckvidd och torde kräva ingående undersökningar.

Det problem, som arbetsmarknadskommissionen uppdragit, har närmast samband med bestämmelserna i 48 § 2 mom. uppbördsförordningen, enligt vilka de lokala skattemyndigheterna äga medgiva befrielse från löneavdrag, där den skattskyldiges inkomster icke överstiga det s. k. existensminimum. Av arbetsmarknadskommissionens promemoria framgår också att, om inga särskilda åtgärder vidtagas, de lokala skattemyndigheterna kunna emotse ansökningar om sådan befrielse i nästan alla de fall, där kontantunderstöd skola utbetalas från arbetslöshetsnämnderna.

Ehuru nämnden ställer sig tveksam till lämpligheten och behovet av en författningsändring för närvarande, måste å andra sidan medgivas, att om ansökningar om befrielse från löneavdrag äro att förvänta i nyss antydd omfattning, en generell föreskrift om befrielse från löneavdrag å ifrågavarande understöd synes vara motiverad. Härigenom skulle såväl de härav berörda skattskyldiga som arbetslöshetsnämnderna och de lokala skattemyndigheterna befrias från ett viss arbete och besvär, som eljest skulle bliva ofrånkomligt. Därjämte skulle möjlighet givas, att upptaga lagstiftningsfrågan i dess större sammanhang.

Nämnden har övervägt huruvida utan författningsändring en generell föreskrift av nämnt innehåll kan utfärdas.

Detta skulle kunna ske, om nämnden anses behörig meddela sådan föreskrift. Möjlighet härtill synes också föreligga enligt 92 § uppbördsförordningen, enligt vilken nämnden har till uppgift, bland annat, att avgiva bindande förklaring beträffande frågor om verkställande av löneavdrag.

Därest denna tolkning av behörighetsföreskrifterna för nämnden godtages, har nämnden för avsikt att avgiva en förklaring av innehåll, att löneavdrag tillsvidare icke skall ske å kontantunderstöd, som med statsbidrag utgives av arbetslöshetsnämnd.

Såvida icke Eders Kungl. Maj:t finner hinder möta för ett sådant föräringssätt, får därför nämnden i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville förklara arbetsmarknadskommissionens framställning icke föranleda till annan åtgärd än att densamma överlämnas till nämnden för den handläggning, som må ankomma på nämnden.

Vad först angår frågan om löneavdrag å de till värnpliktiga utgående fa-
miljebidragen har skatteanståndskommittén berört vissa fall, då verkställan-
det av löneavdrag skulle medföra avsevärda olägenheter för den värnpliktige
chefen.

eller för vederbörande familjebidragsnämnd. Det synes knappast behöva råda någon tvekan om att löneavdrag i dessa fall icke bör ifrågakomma.

Emellertid har i flera av de över kommitténs betänkande avgivna yttrandena påyrkats, att befrielse från löneavdrag å familjebidrag skulle medgivas också i andra fall. Även jag finner starka skäl tala för att generell befrielse från löneavdrag medgives beträffande familjebidragen. Sålunda äro familjebidragen, som praktiskt taget alltid utgå efter behovsprövning, i allmänhet bestämda så att de motsvara vad vederbörande behöver för sitt oundgängliga livsuppehälle. Skulle därför skatteavdrag göras, kan man, som i ett par yttranden anmärkts, bliva nödsakad att taga frågan om familjebidragens storlek under omprövning. En sådan verkan av det nya uppördssystemet bör naturligtvis om möjligt undvikas. Vidare tala praktiska skäl — främst den ökade arbetsbörd, som skulle komma att åvila familjebidragsnämnderna — för att generell befrielse från löneavdrag medgives beträffande familjebidragen.

Vad därefter angår de statliga arbetslöshetsunderstöden torde än starkare skäl kunna anföras till stöd för befrielse från löneavdrag beträffande dem. Understöden utgå ofta under korta perioder och torde regelmässigt icke överstiga vad understödstagaren behöver till nödigt underhåll för sig och sin familj. Att göra avdrag för skatt å understöden synes under sådana förhållanden icke vara lämpligt.

Jag förordar sålunda, att befrielse från löneavdrag medgives såväl beträffande familjebidrag som i fråga om kontanta understöd, som utgivas av arbetslöshetsnämnd med bidrag av statsmedel. Härav följer, att preliminär A-skatt överhuvud icke kan utgå för bidrag eller understöd som nyss sagts.

Vad slutligen angår hemortslönen är denna av i viss mån annan karaktär än de förut angivna förmånerna. Hemortslönen utgår nämligen utan behovsprövning och synes även i övrigt vara att jämställa med en vanlig löneförmån. För befrielse från löneavdrag talar i detta fall endast det praktiska skälet att det skulle innebära en lättnad för familjebidragsnämnderna att slippa göra löneavdrag på hemortslönen. Jag anser detta skäl emellertid icke tillräckligt för att nu förorda generell befrielse från löneavdrag. Jag vill i detta sammanhang erinra om att hemortslön för närvarande icke utgår.

Specialmotivering.

10 och 46 §§.

Här ha intagits bestämmelser om att preliminär A-skatt icke skall beräknas och löneavdrag icke verkställas å familjebidrag och arbetslöshetsunderstöd.

Rubriken till 56—59 §§.

Då enligt det nu framlagda förslaget anstånd med inbetalning av skatt icke skall begränsas till allenast kvarstående och tillkommande skatt, har ifrågavarande rubrik ändrats till »Anstånd med inbetalning av skatt».

56 §.

1 mom. överensstämmer med 56 § i dess nuvarande lydelse (se Sv. förf.-saml. 1946: 472).

2 mom. Första stycket har omformulerats i förhållande till kommitténs förslag dels med hänsyn till att behovsprövning vid beviljande av anstånd ansetts böra ske efter samma principer som beträffande andra skattskyldiga och dels med hänsyn till att möjligheten att erhålla anstånd med skatt, vilken förfallit till betalning före militärtjänstgöringens början, ansetts böra slopas. Vidare ha vissa redaktionella ändringar vidtagits.

Andra stycket i kommitténs förslag har utgått på grund av den förenämnda ändringen beträffande behovsprövningen.

Tredje och fjärde styckena i kommitténs förslag, vilka helt motsvaras av 2 § i skatteanståndsförordningen, ha ansetts böra överflyttas till anvisningarna.

3 mom. överensstämmer med motsvarande författningsrum i kommitténs förslag. *Kommittén* har härom anfört:

Om, sedan anstånd beviljats, den värnpliktiges allmänna förhållanden undergått väsentlig förbättring, må enligt 15 § skatteanståndsförordningen spörsmålet om anstånd för den värnpliktige upptagas till förnyad prövning. Motsvarande stadgande saknas i uppbördsförordningen. *Kommittén* håller emellertid före, att det vore av stor betydelse icke allenast för staten utan även för den av anståndet berörde, om ett en gång meddelat anståndsbeslut kunde bli föremål för omprövning. Då en föreskrift härom rimligtvis icke kan införas allenast för de värnpliktiga, har kommittén funnit erforderligt föreslå, att skatteanståndsförordningens föreskrifter härutinnan skola göras tillämpliga å samtliga skattskyldiga.

Föreningen Sveriges kronokamrerare framhåller beträffande 3 mom. att bestämmelserna här icke syntes omotiverade men att de ej komme att få någon praktisk betydelse med mindre den lokala skattemyndigheten erhöle underrättelse om den väsentliga förbättringen i den värnpliktiges ekonomi. Det vore knappast att förvänta, att utmätningssmannen skulle verkställa några undersökningar i saken under anståndstiden. Möjligen kunde föreskrivas skyldighet för den värnpliktige att, eventuellt vid ansvarsåföljd, underrätta om dylika förbättringar.

Försvarets socialbyrå berör en speciell fråga om tolkningen av 3 mom., nämligen huruvida en värnpliktig, som undergått befälsutbildning, i och med att denna avslutades och han komme i åtnjutande av stadgad premie skulle anses härigenom komma i sådana bättre ekonomiska förhållanden, att det honom tidigare medgivna anståndet med skatteinbetalning borde hävas, med följd att han bleve skyldig att omedelbart inbetala icke endast s. k. tabellskatt, som belöpte å premiebeloppet, utan jämväl de äldre skatter, vilka förfallit under den gångna anståndstiden. En dylik tillämpning av detta moment kunde enligt byrån icke anses tillfredsställande, då ifrågavarande premier avsåge att animera de värnpliktiga till att frivilligt åtaga sig fortsatt tjänstgöring. Byrån förutsatte på grund härav, att anståndstiden i ett sådant

fall skulle få gälla oberoende av erhållen premie, till dess tre månader förflutit från tjänstgöringens slut. Eljest torde premien icke kunna komma till avsedd nytta.

Försvarsväsendets personalvårdsnämnd anför liknande synpunkter och ifrågasätter dessutom, huruvida nämnda premie med hänsyn till dess syftemål överhuvud taget borde beskattas som inkomst.

Riksräkenskapsverket slutligen anmärker, att den skattskyldige borde varskos, innan ett anstånd återkallades så att han hade möjlighet att under rimlig tid betala sina skatter utan restavgift.

*Departements-
chefen.*

Mot det föreslagna 3 mom., som avser både värnpliktiga och andra skattskyldiga, har jag intet att erinra. Jag förutsätter, att beslut om återkallande av förut beviljat anstånd bestämmes skola träda i kraft först efter en lämplig frist så att den skattskyldige beredes viss tid att dessförinnan gälda den skatt, varmed anstånd åtnjutits.

Det synes icke böra ifrågakomma att meddela särskilda författningsbestämmelser angående den betydelse, som vid beslut om återkallande av anstånd skall tillmätas det förhållandet att vederbörande åtnjutit premie efter undergången befälsutbildning.

58 §.

I denna paragraf ha som ett särskilt stycke mellan nuvarande första och andra styckena intagits bestämmelser om ansökningsförfarande m. m. i ärenden rörande skatteanstånd för värnpliktiga. Detta stycke överensstämmer med motsvarande författningsrum i kommitténs förslag utom så tillvida att den särskilda bestämmelsen om tid för ingivande av ansökan om anstånd med skatt, som förfallit till betalning före militärtjänstgöringens början, utgått. *Kommittén* har i denna del anfört:

Spörsmålet om skatteanstånd för värnpliktiga bör enligt kommitténs mening prövas av samma myndighet, som har att avgöra frågor om skatteanstånd för skattskyldiga i allmänhet, d. v. s. den lokala skattemyndigheten. Vad i 58 § första stycket därutinnan finnes stadgat, kan oförändrat tillämpas även å ärenden angående skatteanstånd för värnpliktiga. Enligt 9 § skatteanstånds-förordningen skall skriftlig ansökan komma till användning. Uttrycklig föreskrift härom har icke ansetts erforderlig, när på sätt föreslås i 58 § andra stycket ansökan skall ingivas eller insändas till vederbörande familjebidragsnämnd; sådant förfarande förutsätter skriftlig ansökan. Till sistnämnda stycke hava överförts bestämmelserna i 10 § skatteanstånds-förordningen om den tid inom vilken ansökan beträffande anstånd skall ingivas m. m.

Vidare har kommittén i detta sammanhang anfört:

Enligt 13 § skatteanstånds-förordningen må, om beslut om skatteanstånd meddelats, vidare åtgärder för indrivning av utskylder, som omfattas av anståndet, icke vidtagas. Har, då anstånd beviljas, utmätning redan ägt rum, skall utmätningen återgå, dock ej om försäljning av egendomen skett. Beslut om införsel i avlöning, pension eller livränta till gäldande av utskylderna,

vilket meddelats innan anståndet beviljades, skall icke vidare gälla. Dessa bestämmelser svara närmast mot 59 § uppbördsförordningen, vari mera kortfattat stadgas, att sedan meddelande om anstånd inkommit till utmätningsmannen, må den av anståndet omfattade skatten icke indrivnas under tiden för anståndet. Sistnämnda stadgande får anses täcka bestämmelserna i 13 § skatteanstånds-förordningen. Vid sådant förhållande har kommittén — även om utformningen av 13 § såsom varande mera uttömmande kunde vara att föredraga — icke ansett sig kunna ifrågasätta någon ändring i uppbördsförordningens text härutinnan.

Vissa stadganden i skatteanstånds-förordningen torde vara av sådan beskaffenhet, att desamma i tillämpliga delar böra införas i en blivande tillämpningskungörelse till uppbördsförordningen. Detta gäller 11, 16, 19 och 20 §§ skatteanstånds-förordningen.

Med 12 § respektive 18 § skatteanstånds-förordningen likartade bestämmelser återfinnas i 58 § respektive 107 och 108 §§ uppbördsförordningen. Några stadganden, som motsvara 3 §, 8 §, 9 § andra stycket och 17 § skatteanstånds-förordningen, äro icke erforderliga.

Mot bestämmelsen, att den lokala skattemyndigheten alltid skall pröva ansökan om anstånd, ha framställts erinringar i ett par yttranden.

Föreningen Sveriges stadsfogdar ifrågasätter sålunda, huruvida icke en riktigare och mera praktisk anordning vore att låta utmätningsmannen — som otvivelaktigt i det skedet hade bättre förutsättningar att rättvist kunna bedöma saken — besluta i anståndsfrågan, när anståndet avsåge restförd skatt och restlängden överlämnats till utmätningsmannen.

I det av familjebidragsnämnden i Stockholm åberopade yttrandet av dess direktör ifrågasättes, huruvida icke anstånd för tid, som infölle efter det militärtjänstgöringen upphört, borde beviljas av utmätningsmannen. Denne, som då erhållit restlängden med anteckning om beviljat anstånd, torde ha bättre möjligheter att bedöma skattebetalningsförmågan vid denna tidpunkt och frågan huruvida den värnpliktige kunde anses i behov av ytterligare anstånd. Den nuvarande ordningen, enligt vilken utmätningsmannen hade att pröva hithörande frågor, torde erbjuda den bästa lösningen, men då anstånd för andra skattskyldiga skulle beviljas av den lokala skattemyndigheten, syntes det med angivna undantag icke vara lämpligt med specialregler för värnpliktiga.

Mot kommitténs förslag i denna del har jag intet att erinra — fränsett den ändring, som föranledes av att anstånd med före militärtjänstgöringen förfallen skatt enligt vad jag tidigare förorddat icke skall ifrågakomma. Att den lokala skattemyndigheten alltid är den som har att fatta beslut i anståndsärenden synes ägnat att främja enhetlighet och reda vid bestämmelsernas tillämpning. Departements-
chefen.

Ikraftträdande m. m.

Bestämmelserna om ikraftträdande m. m. överensstämja med kommitténs förslag. *Kommittén* har härom anfört:

Av kommittén föreslagna tillägg till uppbördsförordningen böra träda i kraft den 1 januari 1947, då samtidigt skatteanstånds-förordningen ävensom

kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 467) angående ersättning för indrivning av utskylder i vissa fall, då indrivningsavgift ej skall utgå, böra upphöra att gälla. Bestämmelserna i skatteanståndsförordningen och i nämnda kungörelse synas dock fortfarande böra tillämpas i fråga om utskylder, som förfalla till betalning före den 1 januari 1947. Av ett dylikt övergångsstadgande följer, att där värnpliktig jämlikt skatteanståndsförordningen före den 1 januari 1947 erhållit anstånd med erläggande av utskylder beslut härom icke kan gälla skatt, som förfaller till betalning efter den 1 januari 1947. För att erhålla anstånd med sådan skatt kräves, att ansökan ingives till den lokala skattemyndigheten.

*Departements-
chefen.*

Mot de av kommittén föreslagna bestämmelserna om anståndsreglernas ikraftträdande m. m. har jag intet att erinra.

Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad jag i det föregående anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till *förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896)*.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att berörda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Ivar Löfqvist.

Bihang.

F ö r s l a g
till
förordning om ändring i uppbördsförordningen den
31 december 1945 (nr 896).

Härigenom förordnas, att 56 och 58 §§ uppbördsförordningen den 31 december 1945¹ ävensom rubriken till 56—59 §§ samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anstånd med inbetalning av skatt.

56 §.

1 mom. Skattskyldig, vars — — — göras gällande.

2 mom. I stället för anstånd, varom i 1 mom. stadgas, må värnpliktig, som inryckt till militärtjänstgöring, beviljas anstånd med inbetalning av kvarstående eller tillkommande skatt eller debiterad preliminär skatt, vilken förfaller till betalning under uppbördstermin, som infaller under tiden från och med kalendermånaden före militärtjänstgöringens början till och med tredje kalendermånaden efter tjänstgöringens slut. Anståndet må bestämmas till längst ett år efter utgången av den månad, varunder den uppbördstermin infaller, som anståndet avser, dock må anstånd därutöver beviljas, intill dess den värnpliktige efter beviljad ledighet för återgång till civil verksamhet (hempermittering) eller hemförlövning tre månader i följd varit fri från tjänstgöring. Anstånd med erläggande av fastighets-skatt jämte annuiteter, varom i 1 § sägs, må likväl icke beviljas för längre tid än vad i 1 mom. stadgas.

Anstånd, som avses i detta mom., må icke beviljas, där det med hänsyn till den värnpliktiges inkomst, förmögenhet, försörjningsskyldighet och ekonomiska förhållanden i övrigt samt skatternas storlek kan antagas, att den värnpliktige icke är i behov av sådant anstånd.

Med värnpliktig avses i detta mom. värnpliktig, som icke är fast anställd vid krigsmakten, dock att stadgandet icke äger tillämpning å värnpliktig, som är elev vid krigsskolan eller undergår utbildning för vinnande av fast anställning på aktiv stat vid marinen eller flygvapnet, ej heller å värnpliktig, som jämlikt 27 § 1 mom. värnpliktslagen fullgör tjänstgöring med en varaktighet av högst sextio dagar.

Vad om värnpliktig i detta mom. stadgas skall därjämte äga motsvarande tillämpning i fråga om

1:o) civilmilitär personal på aktiv stat eller över stat, vars tjänstgöringsskyldighet i fredstid är begränsad till viss del av året;

2:o) personal, som lönlös kvarstår i regemente (kår), i flottan, i kustartilleriet eller i flygvapnet;

¹ Senaste lydelse av 56 § se 1946:472.

3:o) personal, som frivilligt överförts till övergångsstat, så ock personal på reservstat eller i reserven med undantag av reserven tillhörande, från aktiv stat pensionsavgångens personal;

4:o) väg- och vattenbyggnadskårens personal;

5:o) icke värnpliktig personal vid sjövärnskåren.

3 mom. Har sedan anstånd beviljats, den skattskyldiges ekonomiska förhållanden undergått väsentlig förbättring, må frågan om anstånd för den skattskyldige upptagas till förnyad prövning.

58 §.

Anstånd, som — — — anståndet avses.

Ansökan om anstånd enligt 56 § 2 mom. skall ingivas eller insändas till familjebidragsnämnden i den kommun, som har att utgiva familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99). Sådan ansökan bör av den värnpliktige göras så snart ske kan och senast inom en månad efter utgången av först infallande uppbördstermin som anståndet skall avse eller såvitt angår skatt, som förfallit till betalning före tjänstgöringens början inom en månad därefter. Har ansökan icke inkommit till familjebidragsnämnden inom tre månader efter militärtjänstgöringens slut, må ansökningen icke upptagas till prövning.

Beslut om — — — motsvarande tillämpning.

Om anståndet — — — om anståndet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1947.

Genom denna förordning upphävas förordningen den 9 juni 1944 (nr 283) angående indrivning av utskylder hos värnpliktiga m. fl. och kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 467) angående ersättning för indrivning av utskylder i vissa fall, då indrivningsavgift ej skall utgå, dock att i fråga om utskylder, som förfalla till betalning före den 1 januari 1947 äldre bestämmelser fortfarande skola äga tillämpning.
